

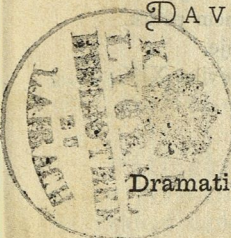
Kozarec vode.

Vesela igra v 5 dejanjih.

Francoski spisal Scribe,

poslovenil

DAVORIN HOSTNIK.

Izdalo in založilo

Dramatično društvo v Ljubljani.

V Ljubljani.

Natisnila „Národna tiskarna“.

1878.

O s o b e.

Ana, angleška kraljica.
Vojvodinja Marlborough.
Henry Saint-John, vicomte Bolingbroke.
Masham, praporščak v gardnem polku.
Abigaila, sorodnica vojvodinje.
Markiz Torcy, poslanec Ludovika XIV.
Thompson, vratar kraljičin.
Člen parlamenta.
Gospodje in dame z dvora.
Spremljavo kraljičino.
Členovi opozicijske stranke.

Kraj dejanja: London, v palači Saint-James.

Prvo dejanje.

(Gledišče predstavlja krasno okinčano dvorano v Saint-Jamesu. Glavni vhod v ozadji. Dvoje stranskih durij. Na levo od gledalcev miza s pisivom, na desno svečnikovo stalo.)

Prvi prizor.

Markiz Torcy in **Bolingbroke** (vstopita skozi leve stranske duri). **Masham** (sedi poleg vrat na desni v fauteuilu in spi).

Bolingbroke: Zanesite se, gospod markiz, ta list pride kraljici v roke; posrečilo se mi bode, da najdem ugodno priložnost in zagotavljam vas, da bode sprejet z vsemi obziri, katere smo dolžni poslancu velikega kralja.

Markiz: Jaz računam popolnem na vas, gospod vicomte, ter izročam čast francoske zemlje in svojo lastno pošteno ime vašemu prijateljstvu.

Bolingbroke: Skrbel bodem, da se v meni ne boste zmotili. Vsakdo vam bode rekel,

da je Saint-John svobodnjak, da je zapravljivec, svojeglaven ropotač, da je buren govornik in strasten pisatelj. Mogoče, da je to resnica; a nihče vam ne poreče, da je Saint-John kdaj prodal svoje pero, ali da je izdal prijatelja!

Markiz: To vem, in stavim vse upanje v vas! (Otide.)

Drugi prizor.

Bolingbroke (sam).

O kako si igrajo zmagujoči kralji! Poslanec Ludovika XIV. pride v palačo Saint-James, pa ga kraljica Ana niti pred sebe pustiti noče! Da opravi svoj diplomatični posel, treba je toliko premetenosti in skrivnih potov, kakor da bi šlo za kako galantno pismo. Ubogi markiz Torcy! Ako se mu obravnave ne posrečijo, mislim, da umrje — tako ljubi svojega starega vladarja, ki si še obeta pošten in slaven mir. Stara leta so leta zmot —

Masham (sanjaje): O! kako krasna je!

Bolingbroke: Mlada leta pa leta prevarjanja. — Gledite, gledite mladega častnika, katerega sreča v spanji poljubuje —

Masham (kakor prej): Kaka neizmerna sreča! Tako ogromno premoženje! To je preveč za-me!

Bolingbroke (ga potrka na rame): Ako je pa tako, dragi moj, bodeva delila.

Masham (vstane, mane si oči): Kaj? A! Vi ste me zbudili, gospod vicomte!

Bolingbroke (se smeje): In vas pogubil!

Masham: Vi, ki sem vam toliko hvale dolžan! Kot ubožen, nepoznan plemenitaš iz provincije taval sem po Londonu pred dvema letoma sem ter tje in sem hotel zaradi svote 25 gvinej v Themso skočiti. Dali ste mi namestu zelenih 25 gvinej dve sto gvinej, ki sem vam jih še vedno dolžan.

Bolingbroke: Na moje poštenje, prijatelj, jaz bi bil rad na vašem mestu in bi rad z vami menjal.

Masham: Zakaj?

Bolingbroke: Ker sem stokrat več dolžan, nego li vi.

Masham: Moj Bog! Ste li nesrečni?

Bolingbroke: To ne! Na nič sem prišel, drugzega nič — a nikdar še nijsem svobodneje dihal, nikdar še nijsem bil tako vesel. Petero let, ki so najdaljša v mojem življenji, bil sem bogat, sit vsakojakih veselic, da mi je bilo uže dolg čas; pogнал sem premoženje, kajti z nečem sem se

moral vendar pečati; ko sem bil star šest in dvajset let, nijsem imel ničesa več.

Masham: Je li mogoče?

Bolingbroke: Hitreje se nij dalo. Da bi se moje zadeve spravile zopet v red, oženili so me s preljubeznivo žensko — s katero nij mogoče živeti — ima eden milijon dote, a ravno toliko napak in sitnostij. Dal sem jej premoženje nazaj, pa sem bil še na dobičku! Soproga se je odlikovala pri dvoru, štela se je k stranki whigski. Razumeli boste torej, da sem jaz moral spadati k stranki toryjski; stopil sem na stran opozicije, kakor vsi soprogi, in temu imam zahvaliti se, da sem srečen; kajti od onega dne se je pokazal moj pravi poklic; — tam je moja goreča duša dobila hrane! V političnih viharjih, na govorniških odrih svobodno sopem ter se dobro počutim, tam je moj živelj, kakor mornarjev na morji. Le burno življenje je srečno. — Pokoj je nesreča! Več nego dvajsetkrat v svojej lenej mladosti, posebno pa v zakonu, hotel sem se usmrtiti.

Masham: Je li mogoče?

Bolingbroke: Posebno one dni, ko sem soprogo moral na plese voditi! Zdaj je vse drugače! Nič časa nemam, niti ednega trenutka ne za-se — kot člen spodnje zbornice in vpliven žurnalist zjutraj govorim zvečer pa pišem. Naj

nam kaže whigsko ministerstvo svoje zmage, naj vlada v tem trenutku čez Angleško in Evropo; jaz sam z nekaterimi prijatelji vztrajam v boji in zmaganci so zmagovalce uže večkrat iz spanja zbudili. Lord Marlborough na čelu svoje armade trepeta pred govorom Saint-Johna Bolingbroka, pred člankom našega dnevnika: „Spektatorja“. Na svojej strani ima princa Evgena, Holandijo in pa 500.000 mož. K mojej stranki spadajo samo Swift, Prior pa Atterburg. On se tepe z mečem, mi pak s peresom. Saj se bode videlo, kdo bode zmagal. Slavni pa skopi maršal hoče vojsko, katera nam denar jemlje in ga njemu daje, — jaz pak hočem mir in delavnost, katera sta za Angleško boljša, nego li vse pridobljene dežele. Zdaj mi je samo ta skrb še, da to kraljici, parlamentu in deželi pojasnimo.

Masham: To pa ne bode tako lahko.

Bolingbroke: To je, da ne, kajti divja sila, grmenje topov, in uspehi, ki se dosejajo s tem, vse to množico tako slepi, da se še domisli ne, da je zmagoviti vojskovodja lahko norec, trinog ali pa slepar, in Marlborough je tak! Jaz bodem to dokazal, pojasnil mu bodem, kako mu zmagujoča roka previdno uhaja v državne blagajnice.

Masham: A, tega pač ne boste rekli!

Bolingbroke: Jaz sam sem članek spisal, podpisal sem se in danes ga „Spektator“ prinese. Jutri bodem stvar ponovil, pojutrnjem tudi — — vsak dan — in neki glas je, ki nazadnje vendar le prodere, glas, ki bolj doni nego bobni in trobente, to je, glas resnice! — Toda oprostite — mislil sem, da sem v parlamentu in govorim vam o politiki, vam, mladi prijatelj, ki vam čisto druge sanje rojé po glavi — sanje sreče in ljubezni.

Masham: Kdo vam je to povedal — ?

Bolingbroke: Vi sami! Kadar bedite, ste morebiti jako molčljivi, a dolžnost mi je, povedati vam, da v spanji radi govorite.

Masham: Kaj pravite?

Bolingbroke: Čul sem, kako ste se v sanjah radovali o svojej sreči, o svojem bogastvu, in brezi skrbi mi lahko poveste ime plemenite dame, od katere vse to imate.

Masham: Jaz?

Bolingbroke: Mislim si pa, da nij moja — ako je, mi nij treba vedeti ničesa.

Masham: Vi se motite, jaz s plemenitimi damami nemam nikakoršnega znanja. Ne morem tajiti, da me neka oseba, ki se noče imenovati, skrivaje varuje, in mislil sem uže, da je to kak prijatelj mojega očeta — vi morebiti —

Bolingbroke: Ne, gotovo ne!

Masham: A vendar ste vi edini, katerega si morem misliti pod to skrivnostno osobo. Sirota in brez imenja, toda sin poštenega plemenitaša, ki je na bojišči izdihnil dušo, začel sem premišljevali, kako bi dobil kako službo v bližini kraljice. Najtežje pri tej stvari pak je bilo priti do kraljice ter jej izročiti prošnjo. Neki dan, ravno ko se je parlament odprl, planem pogumno med množico, ki se je tlačila okolo njenega voza; mislil sem uže, da sem dosegel svoj namen, kar se velik gospod, na katerega sem trčil, obrne, ter me po nosu krcne, misleč, da ima kakega šolarčka pred soboj.

Bolingbroke: Nij mogoče!

Masham: Istina je, kar vam pravim — vidim ga še v duhu, kako nesramno, zasmehljivo se drži — izmej tisoč in tisoč ljudij bi ga izpoznal, ko bi zopet kedaj videl ga; vendar sem prišel do kraljičinega voza, in izročil sem jej prošnjo. Štirinajst dnij nij bilo odgovora. Končno dobim list in dovoljenje priti pred Njeno Veličanstvo. Lehko si mislite, kako se mi je mudilo v palačo. Oblečem se v najboljšo obleko, ki sem jo imel, in iz važnih razlogov sem šel peš. Skoraj sem uže dosegel, kar sem hotel, ko me malo korakov pred Saint-Jamesom, nasproti balkonu,

na katerem so bile lepe dvorske dame, neka ekvipaža od nog do glave poškropi z blatom, mene in mojo suknjo iz atlasa — edino, ki sem jo imel — da pa se mera moje besnosti dopolni, stegne se iz voza taisti človek, ki me je bil ponosu krenil, nasmejavši se mi zopet zdaj kolikor se da zaničljivo. Srdit sem hotel planiti nanj; toda kočija je bila že izginila in ves obupan sem se vrnil v svoje priprosto stanovanje — avdijenca, ki se mi je bila privolila, bila je zamujena.

Bolingbroke: In s tem vaša sreča!

Masham: Ravno narobe! Drugo jutro dobim od neznane osebe krasno dvorsko obleko in nekaj dnij pozneje službo v obližji kraljici, kakor sem bil prosil. Tri mesece sem bil v uradu, pa sem dosegel, česar sem najbolj želel: častniški patent v gardnem polku.

Bolingbroke: Pa nič ne veste, kdo bi bil oni skrivnostni zavetnik?

Masham: Prav nič! Zagotavlja mi, da mi bode vedno naklonjen, ako se bodem le vrednega izkazoval. — Edino to mi je pri tej stvari mučno, da mi prepoveduje oženiti se.

Bolingbroke: A!

Masham: Bržkone se boji, da bi mi to napredovanje v službi zaprečilo.

Bolingbroke (se smeje): Ali si ničesa drugega ne mislite pri tej prepovedi?

Masham: Kaj si čem misliti?

Bolingbroke (ravno tako): Za starega paža kraljičinega, pa za mladega gardnega častnika ste pa res prenedolžni, dragi prijatelj.

Masham: Kako je to umeti?

Bolingbroke (ravno tako): Jaz menim, da je ta neznani zavetnik — zavetnica.

Masham: Kaj vam še ne pade v glavo!

Bolingbroke: Plemenita dama, pri kateri ste milost našli.

Masham: Gospod vicomte, to nij mogoče.

Bolingbroke: Kaj bi bilo to tako čudno! Kraljica, naša krasna vladarica Ana, je jako častitljiva in razumna dama, ki se po kraljevsko dolgočasi — to se pravi, kolikor se dá! Toda na njenem dvoru je tem več kratkega časa! Vse naše dame so zavetnice mladim ljubeznivim oficirjem, kateri ne pridejo iz Saint-Jameske palače pa najvišje službe dobivajo.

Masham: Gospod!

Bolingbroke: Tem lepša sreča, ker nij odvisna od osebnih zaslug.

Masham: Ah, to bi bilo nečastno, in ko bi vedel —

Bolingbroke (sedši k mizi na levo): Mo-
goče je pa tudi, da se motim, in ravno tako
lahko je kak vpliven mož, kak prijatelj vašega
očeta. Naj se tedaj zgodi kar se hoče, vi le po-
čakite. In ko bi se vam bilo zapovedalo, da se
oženite, bila bi stvar vsa drugačna — a prepo-
veduje se vam — jasno je torej, kakor beli dan,
da to nij sovražnik — nasprotno — poslušati ga,
nij težko.

Masham (stoji zraven fauteuila, na katerem je
Bolingbroke sedel): Če pa slučajno človek ljubi in
je ljubljen.

Bolingbroke: A, zdaj prideva k pred-
metu vaših sanj, k osobi, na katero ste v spanji
mislili.

Masham: Da, mylord — to je najljubezni-
vejše, najkrasnejše dekletce v celem Londonu, ki
je ubožna, kakor jaz — in le zaradi nje bi rad
prišel do častnih služeb in do bogastva — da jo
pa vzamem v zakon, moram še počakati, da si
ustvarim srečo.

Bolingbroke: To se morebiti še ne zgodi
tako brž — kako pa je z njo?

Masham: Nič bolje, nego z menoj — si-
rota je, kakor jaz, prodajalka v mestu, pri bo-
gatem juvelirji, pri mojstru Tomwoodu.

Bolingbroke: Moj bog!

Masham: Ki je pa nenadoma prišel na kant. Zdaj je brez službe, brez pripomočkov za na daljnje življenje.

Bolingbroke (se vzdigne): To je mala Abigaila.

Masham: Jo li poznate?

Bolingbroke: Kako bi je ne! Ko je moja soproga še živela — čem reči, ko sva še skupaj živela — bil sem pač velikrat v Tomwoodovem skladišči — soproga moja je strastno ljubila dijamante, jaz pa njih prodajalke. Prav imate, Masham, jako ljubeznivo dekle, najivno, čarovno, duhovito.

Masham: Če bi človek po tem sodil, kakor govorite, ste bili zaljubljeni v njo?

Bolingbroke: Osem dnij, pa morebiti bi bil še dalje, da se nijsem prepričal, da čas tratim — pa ga nemam čisto nič tratiti, posebno zdaj ne — vendar pa sem mlademu dekletu odkritosrčno prijateljstvo ohranil, in vprvič mi je zdaj žal, da sem zabil vse svoje premoženje. Jaz bi vam z njim pomagal ter bi vas oženil — a le dolgove pa upnike vam morem ponuditi v dar, in niti za bodočnost mi ne ostaje nijedno upanje. Posestva moje rodbine pripadajo vsa Rihardu Bolingbroku, mojemu bratrancu, kateri pa nema niti najmanjše volje meni izročiti jih — kajti k

nesreči je mlad, in kakor vsi norci, zdrav kakor riba. Pa morebiti bi se za Abigailo pri dvoru kaka služba našla.

Masham: To sem tudi jaz uže mislil — služba kot tovaršica pri kaki imenitni gospé, ki bi pa ne smela biti sitna in ošabna.

Bolingbroke (si podpira glavo): Taka služba se ne najde tako lahko.

Masham: Mislil sem uže na staro vojvodinjo Northumberlandsko, ki išče bralke, kakor sem čul.

Bolingbroke: To bi bilo nekaj, a dolgočasna je strašno.

Masham: Svetoval sem Abigaili, naj se jej danes zjutraj predstavi; a tresla se je uže, ko je pomislila, da mora iti v kraljičino palačo.

Bolingbroke: Upanje, da vas tam najde, jo bode gotovo okrepčalo. Gledite, gospod častnik, kaj nemam prav, gledite jo, je uže tukaj.

Tretji prizor.

Bolingbroke. Abigaila, Masham.

Abigaila: Ah, mylord! (Obrne se k Mashamu ter mu poda roko.)

Bolingbroke: Da, on je, drago dete. Vas je gotovo srečna zvezda spremila na svet! Prvi pot, ko ste prišli na dvor, ste našli dva prijatelja! To se v naši deželi redkokrat zgodi.

Abigaila: Da, prav imate, jaz imam srečo, posebno danes.

Masham: Torej ste sklenili, da se daste predstaviti vojvodinji Marlborough.

Abigaila: Ali še ne veste, da je ta služba, uže oddana.

Masham: Pa ste vendar tako veseli?

Abigaila: Ker vem za drugo, ki je še boljša, kakor mislim, in kdo mi jo je preskrbel?

Masham: Kdo pa?

Abigaila: Slučaj —

Bolingbroke: Boljšega dobrotnika si človek ne more želeči.

Abigaila: Poslušajte! Mej damami, ki so Tomwoodovo skladišče obiskavale, bila je ena, ki je bila zelo ljubezniva in lepa, in ki se je vselej ná-me obrnila, kadar je kaj kupovala. Kadar se pa dijamanti kupujejo, človek kramlja —

Bolingbroke: Gospica Abigaila pa rada kramlja, prav rada.

Abigaila: Zdelo se mi je, kakor da ona dama v zakonu nij srečna — da je sužnja v lastni hiši, kajti večkrat mi je ponavljala vzdihovanje: „Kako ste srečni, mala Abigaila, vi delate lahko, kar se vam ljubi!“ Jaz nijsem mogla umeti, kako da mi to pravi, meni, ki sem bila vedno priklenena na prodajalnico in sem Mashama samo ob nedeljah mogla videti, po maši, ko pri dvoru nij bil v službi. — Neki dan — mesec dni je tega — dopala je lepi dami majhena zlata bonbonijera, ki je bila izredno lepo delana — stala je prav malo — trideset gvinej. A pozabila je bila mošnjo — in jaz jej pravim: „Poslati hočemo bonbonijero gospé v hotél.“ A gospo je to bržkone v zadrego spravilo, obotavljala se je, ali bi objavila svoj hotél, gotovo iz strahu pred svojim možem, kateremu nij hotela tega povedati. Kajti so plemenite gospè, ki svojim soprogom ne povedó vsega. Jaz jo prehitim ter pravim: „Obdržite, gospa, jaz prevzamem vso odgovornost“. „Torej hočete biti porok zá-me?“ odgovori preljubeznivo smehlja se. — „Dobro, vrnila se bom.“ — A nij se vrnila.

Bolingbroke (smeje se): Plemenita dama je bila torej goljufinja.

Abigaila: Jaz sem to skoraj tudi misliia — kajti eden mesec je prošel, kar je bila v prodajalnici. Gospod Tomwood je imel nesrečo, in onih trideset gvinej, za katere sem bila porok, bila sem zdaj njemu, oziroma njegovim upnikom dolžna. Kaj mi je zdaj ostajalo? Sklenila sem, prodati vse, kar sem imela — najlepše obleke, celo to-le, ki se mi, kakor pravijo, dobro podaja.

Bolingbroke: Izvrstno!

Masham (polglasno): In ki bi jo še lepšo delala, ko bi to bilo sploh še mogoče.

Abigaila: Zato se pa tudi kar nijsem mogla odločiti. Končno sem jo vendar sklenila prodati, kar se pred hišo ustavi voz — iz njega stopi neka dama — bila je ona gospa. Rekla mi je, da jo je več stvari oviralo, da nij izpolnila, kar je bila obljubila, posebno ker ne sme kadar hoče, iti iz hiše, dolg plačati pa je sama hotela. To izgovorivši je opazila, da so mi oči solzne, akoprem sem se bila o njenem prihodu obrisala. Prisilila me je, da sem jej morala pripovedovati o svojem strahu, o položaji in o zadregi, v kateri sem bila; bila je tako dobrotna, meni pa je bilo srce polno žalosti. Končno sem jej povedala o vsem, razen o Mashamu, in ko izvé, da se hočem predstaviti vojvodinji Northumberlandski, reče mi: „Ne hodite tja, bili bi preveč nesrečni. Sicer je

pa služba uže tudi oddana. Jaz pa, dete moje, sem tudi precej imenitna in veljam pri dvoru nekoliko. Žalibog nemam vedno svoje volje, a ponudim vam vendar lahko službo — ali jo hočete sprejeti?“ Jaz jej padem v naročje ter pravim: Zapovedujte meni in mojemu življenju, nikdar vas več ne zapustim, deliti čem z vami vse skrbi in težave. „Dobro“, odgovarja ginena; „pridite jutri v palačo pa vprašajte po dami, katere ime vam bodem dala.“ Potem zapiše dve besedi na listič, kateri imam tukaj le — in zdaj sem tukaj.

Masham: To je čudno slišati.

Bolingbroke: Se li sme videti ta listič?

Abigaila (mu ponudi list): Zakaj ne!

Bolingbroke (směje se): A! ona vam je bila tako dobrotna! (Abigaili.) Je li te besede vaša zavetnica pisala v vaši navzočnosti?

Abigaila: No, se ve da; morebiti vam je rokopis znan?

Bolingbroke (mirno): Da, ljubo dete, to je rokopis kraljičin.

Abigaila (vesela): Kraljičin! Je li mogoče!

Masham (ravno tako): Kraljica sama vam je ponudila to službo v svoji bližini — obljubila vam je svoje zavetništvo; tako vam je srečo za zmirom ustanovila.

Bolingbroke (stopi med nju): Počasi otroci! Ne veselita se prenaŕlo!

Abigaila: Kraljica sama mi je obljubila; kraljica pa lahko stori, kar hoče.

Bolingbroke: Ta ne. Značaja je nežnega in dobrega, a slabostna in nestanovitna je; nobene stvari ne stori, da bi svoje okolice poprej ne vprašala za svet. Tako jo imajo svetovalci in ljubljenci popolnem v svoji oblasti. Poleg nje je vedno neka gospa silnega duha, pogumna in smela, kjer je delovati treba. Ta dama je lady Churchill, vojvodinja Marlborough; ta je še večji vojskovodja, nego li njen soprog; zvita je bolj, nego je on hraber, čestilakomna bolj, nego on skop; ženo besedo: ona je bolj kraljica, nego li njena vladarica, kajti ona vodi roko, katera drži žezlo.

Abigaila: Vojvodinja je torej pri kraljici v veliki milosti?

Bolingbroke: Zaničuje jo, imenuje jo pa najboljšo prijateljico; njena najboljša prijateljica pa ji isto tako povračuje!

Abigaila: A zakaj se je ne odkriža — zakaj trpi tako neprenesljivo odvisnost?

Bolingbroke: To vam pojasniti, ljubo dete, je jako težko. V naši deželi, na Angleškem — Masham vam bode uže povedal — v naši deželi kraljica nema neomejene oblasti; stranka

Whigov, katere glava je Marlborough, kateri je prvak v vojski in v parlamentu, ta stranka ima prevažno moč. Kraljica Ana, katere vladarstvo slavijo, je na ta način prisiljena imeti ministre, ki jej niso všeč, in prijatelje, ki jih ne more trpeti, in pa posebno naklonjenost kazati ženski, ki samooblastno ž njo ravna. Še več: njene srčne vezi, njene najdražje želje jo silijo, da ošabni vojvodinji skoro dvorani; kajti njenega brata, zadnjega iz rodbine Stuartov, katerega je narod prognal, zamore le izjava parlamenta nazaj poklicati, to izjavo pa zamore zopet le stranka Marlboroughova izprožiti, podpirati in zvršiti. Vojvodinja je obljubila, od njenega vpliva je vse zavisno. Kot prva dvorska dama zapoveduje, odločuje, oddaje službe, in ako se kaka volitev zgodi brez njenega dovoljenja, se gotovo ne potrdi. Zato se mi dozdeva, da je kraljica danes preveč na svojo roko delala, in jako dvomim, da bi Abigaili služba bila zagotovljena.

Abigaila: Ah! ako je to samo od vojvodinje odvisno, tedaj se pomirite — ostaje mi še eno upanje.

Masham: Katero?

Abigaila: Jaz sem nekako sorodna z njo.

Bolingbroke: Vi, Abigaila?

Abigaila: Da — se ve da, le po neki neprilичni ženitbi! Bratranec njen, rodом Churchill, razdvojil se je sè svojo rodbino, pa je vzel mojo mater za soprogo.

Masham: Je li mogoče? Vi ste sorodnica vojvodinje?

Abigaila: Oddaljena sorodnica — in nikdar se jej nijsem hotela približati, ker se je poprej branila, pripoznati mojo mater. Vendar pa proti meni, ubogemu dekletu, ki ničesa ne terja in nikomur ne škoduje, ne bode tako trda, da bi se protivila milosti, ki mi jo kraljica hoče izkazati.

Bolingbroke: To nij vzrok, da bi se spremenila — vi je ne poznate. — Toda takrat sem vam jaz lahko na uslugo, in hočem vam biti; ko bi si s tem tudi njeno sovraštvo nakopal.

Abigaila: Kako ste dobrotni!

Masham: Da bi vam mogel to kdaj povrniti!

Bolingbroke: Ako sta mi prijatelja.

Abigaila: To je malo!

Bolingbroke: Jako veliko za državnika, kateri v prijateljstvo ne veruje veliko. (Živahno.) A vajinemu prijateljstvu zaupam in se ná-nje zanašam. — (Prime oba za roke.) Zavežimo se v zvezo na črt in smrt!

Abigaila (smeje se): Strašna zveza!

Bolingbroke: Ki pa še bode lahko več vpliva imela, kakor si morebiti mislite. Dva namena se imata danes doseči: Abigaili se mora služba zagotoviti — in še druga zadeva je, ki mi leži jako na srcu — neko pismo bi rad vsakako danes zjutraj kraljici izročil — iskal sem zastonj sredstva. Ako pa je Abigaila imenovana, ako se sprejme mej dame Njenega Veličanstva, pridejo moja pisma navzlic vojvodinji kraljici v roke.

Masham (živahno): Ako nij kaj več, vam storim lahko jaz to uslugo.

Bolingbroke: Je li mogoče!

Masham: Vsako jutro ob desetih — in to bode kmalu — nosim Njenemu Veličanstvu (vzame zvezek z mize) časnik za elegantni svet, katerega prebira, pijoč čaj; ona ogleduje modne slike, včasih pa meni zapové, da jej berem članke o plesih in svečanostih.

Bolingbroke: Izvrstno! — Kaka sreča, da kraljica čita modni časnik, edini, ki se jej dovoljuje. (Vtakne list v časnik.) Pismo markizovo med obrobki in obšivi! A ker smo uže zraven — (izleče neki časnik iz žepa).

Abigaila: Kaj pa počenjate?

Bolingbroke: Eno številko svojega časnika „Spektator“, hočem skriti pod platnico. Njeno Veličanstvo naj uvidi, kako se ravna z vojvodom

in vojvodinjo Marlborough — njo in ves njen dvor bode razkačilo — a nekaj trenutkov jo bode veselilo, saj jih ima tako malo veselih! — Zdaj je ura deset, idite Masham, podvizajte se!

Masham (otide skozi vrata na desni): Zanašajte se ná-me.

Četerti prizor.

Abigaila, Bolingbroke.

Bolingbroke: Vidite, sklenitva naše trojne zveze uže kaže svoj uspeh; zdaj Masham naju varuje ter nama izkazuje uslugo.

Abigaila: On morebiti — a kaj bodem jaz mogla koristiti.

Bolingbroke: Najneznatnejše reči imajo večkrat največje nasledke. Pogledite mene, ki sem do šestindvajsetega leta bil gizdalin, norec, katerega je vsakdo imel za nezmožnega za resno delovanje — ali veste, kako sem postal nakrat državnik, kako sem postal minister, kako sem prišel v parlament?

Abigaila: Ne, tega ne vem.

Bolingbroke: No, ljubo dete, postal sem minister, ker sem znal plesati sarabando; izgubil sem oblast, ker se me je lotil nahod.

Abigaila: Kako je to mogoče?

Bolingbroke (ozre se proti kraljičini sobi): Pripovedoval bodem o tem drugo pot, kadar bo-
deva imela bolj čas. A zdaj borim se na svojem
mestu, neustrašljivo, v vrstah zmagovalcev!

Abigaila: Kaj pa hočete storiti?

Bolingbroke: Čakati pa upati!

Abigaila: Velikega prevrata?

Bolingbroke: Ne, ampak slučaja, hudo-
mušnosti usode, kamenčka, ki prevrne zmago-
valni voz.

Abigaila: A tega kamenčka ne morete
ustvariti.

Bolingbroke: Ustvariti ga ne morem, a
če ga najdem na potu, podložim ga lahko pod
voz. Prava nadarjenost se ne kaže v tem, da
v oblast previdnosti segamo in da provzročujemo
dogodjaje, nego v tem, da si jih v svojo korist
obračamo. Akopram so taki dogodjaji ničevi videti,
so po mojem mnenji vendar jako pomenljivi; malo
rodi veliko, to je moj sistem! jaz vanj zaupam, in
dokazal vam bodem, da se ne motim.

Abigaila (vidi, da se vrata odpirajo): Menim,
da se Masham vrača!

Bolingbroke: Ne, to je zmagovitna in
ošabna vojvodinja.

Peti prizor.

Abigaila, Bolingbroke, Vojvodinja.

Abigaila (polglasno, oziraje se na desno stran galerije, odkoder se vojvodinja bliža): Kaj, to je vojvodinja Marlborough?

Bolingbroke (ravno tako): Vaša sorodnica, sicer nič.

Abigaila: Ne vedé njenega imena, videla sem jo uže — v skladišči. (Na stran, ozre se zopet na-njo): Da, prav tista imenitna dama je, ki je nedavno kupila kapitanske insignije z dijamanti.

Vojvodinja (ki se je, čitaje časnik, približala, povzdigne oči ter zagleda Bolingbroka, ki se prikloni): Vicomte Bolingbroke —

Bolingbroke: Ki je ravno v tem trenutku imel z vami opraviti, gospa vojvodinja.

Vojvodinja: Vi mi z vednimi svojimi napadi mnogokrat izkazujete to čast.

Bolingbroke: Jaz ne vem drugače doseči, da se mene spominjate.

Vojvodinja (kažoč na svoj dnevnik): Pomerite se, mylord, obljubim vam, da vaše denašnje številke ne pozabim.

Bolingbroke: Vi ste se tako ponižali, da ste jo čitali?

Vojvodinja: Pri kraljici, katero sem ravno-
kar zapustila.

Bolingbroke (v zadregi): A — tam!

Vojvodinja: Da, mylord! Častnik, ki je
danes v službi, prinesel je modni časopis.

Bolingbroke: Pri katerem se pa jaz ne
udeležujem.

Vojvodinja (z ironijo): To vem! Vaše
vladanje je uže davno iz mode, toda v listih tega
časnika, na strani vašega, tičalo je pismo markiza
Torcy.

Bolingbroke: Z naslovom na kraljico.

Vojvodinja: Prav zato sem ga čitala.

Bolingbroke (vzburjen): Mylady!

Vojvodinja: To zahteva dolžnost mojega
urada! Ker sem prva dvorska dama kraljičina,
morajo skozi moje roke iti vsi listi, ki so adre-
sirani na-njo. To bi bili vsaj lahko vedeli, mylord.
Ako boste torej še kedaj imeli kake epigrame
ná-me, pa vam je na tem ležeče, da jih čitam,
treba vam jih je samo na kraljico adresirati. To
je edina pot, da jih gotovo dobim!

Bolingbroke: Spominjal se bodem tega,
mylady; a želim, da Njeno Veličanstvo markizove
predloge izvé.

Vojvodinja: Nij treba — jaz sem jih
čitala in to zadostuje; ogenj se jih je uže polastil.

Bolingbroke: Kako, mylady?

Vojvodinja (se prikloni ter hoče iti, pa zagleda Abigailo, ki je v ozadji ostala): Kdo pa je to lepo dete, ki se tako bojazljivo odmika? Kako se zovete?

Abigaila (se bliža ter se prikloni): Abigaila.

Vojvodinja (ošabno): Ah, lepa prodajalka! Zdaj jo pa uže poznam. Pa res nij napačna, ta deklica. To je tista, o kateri je kraljica z menoj govorila.

Abigaila (hitro): Torej se me je kraljica milostno spomnila?

Vojvodinja: Prepustila je meni odločenje. In ker je imenovanje zavisno samo od mene — bodem videla — a poprej moram nepristransko in pravično to stvar premisliti.

Bolingbroke (na stran): Slabo stoje naše zadeve.

Vojvodinja: Uvideli boste, drago dete, da je treba nekoliko stanu.

Bolingbroke (postopi naprej): Tega jej ne manjka.

Vojvodinja (začudena): A! mylord se za mlado dekletce zanima?

Bolingbroke: Ker ste jo tako prijazno sprejeli, mislil sem, da ste to uže uganili.

Vojvodinja: Rada bi izpolnila njene želje, toda ako kdo hoče stopiti pri kraljici v službo, treba, da je plemenite rodbine.

Bolingbroke: Ime njene rodbine slovi v imenitnih krogih.

Vojvodinja: Veliko ljudi se ima za imenitne pa niso imenitni.

Bolingbroke: Tudi gospica Abigaila se boji, da bi se motila, in zato se ne upa vam povedati, da jo zovejo Abigailo Churchill.

Vojvodinja (na stran): Moj bog!

Bolingbroke: Bržkone daljnja sorodnica; a ipak sestričina vojvodinje Marlborough, kraljičine prve dvorske dame, ki v strogi svoji nepristranosti dvomi, ali je rodbina mlade devojke zadosta plemenita, da bi jo smela pripeljati v bližino kraljičino. Uvideli boste, mylady, da je za me, obrabljeneega, iz mode prišlega pisatelja v objavljenji tega prigodka zadosta tvarine, da pridem pri svojih čitateljih, kakor Francoz pravi, „en vogue“, in moj dnevnik „Spektator“ bode imel jutri dosta tvarine, posmehovati se svitli vojvodinji, sestričini skladiščne prodajalke. A ne bojte se ničesa, mylady, vaše prijateljstvo je vaši mladi sorodnici preveč potrebno, da bi jej ga jemal, in pod pogojem, da dobó še danes službo v spremstvu Njenega Veličanstva, zavezati se hočem na

pošteno ime, da ne bodem nikoli o tej anekdoti črhnil besedice, akopram je tako pikantna. Pričakujem, da mi odgovorite.

Vojvodinja (ošabno): Ne bode vam treba čakati tega. Poročala bodem kraljici o sprejetji mlade deklice, in naj mi bode v sorodu ali ne, to mojega odločenja ne bo čisto nič spremenilo — se ve da bode o tem le kraljica izvedela. Kar se vas tiče, mylord, zadostilo vam bode, da izveste, da me še nikdar nij strašilo groženje, orožje brez močij, katero zaničujem. In ako sem se ga danes jaz sama poslužila, zgodilo se je le, ker ste me prisilili k temu. Ako je človek, kakor vi, mylord, publicist, ki spada k opozicijski stranki, moral bi vendar urediti poprej svoje zadeve, ne pa da bi z državnimi začel. Tega pa vi niste storili. Vi imate velike dolgove, in vaši nepotrpežljivi in obupujoči upniki so jih meni prodajali za šesti del vrednosti. Jaz lakomnica, sebičnica sem jih prevzela. To pot me vendar ne boste dolžili, da se hočem obogatiti; (smehljaje se) kajti od vaših dolgov, kakor pravijo, se nij ničesa nadejati — a to korist imam pri tem, da se vaše osebe lahko polastim — korist, katere si nasproti članu spodnje zbornice še nijsem mogla privoščiti. Toda jutri se zasedanje konča, in ako bode pikantna anekdota, o kateri ste ravnokar pravili,

v jutranji številki vašega lista tiskana, bode taisti dnevnik zvečer objavil, da njen duhoviti pisatelj, vicomte Bolingbroke, v Newgatu spisuje razpravo o umetelnosti, kako dolgove delati. A ne bojim se ničesa, mylord, vas vaši prijatelji in opozicija preveč potrebujejo, da bi vas jim jemala, in naj si je molčanje za tako zgovornega govornika še tako mučno, razumeli boste vendar še bolj nego jaz, kako je včasih treba molčati. (Prikloni se in gre.)

Šesti prizor.

Abigaila, Bolingbroke.

Abigaila: Kaj pa zdaj porečete?

Bolingbroke (vesel): Dobro je to bilo, pri moji veri, izvrstno! — to je odkrita borba. Vedno sem pravil, da je vojvodinja ženska velikega duha, posebno, kadar je treba delovati. Ona ne žuga ona kar vdari! Ta ideja, da je kupila moje dolgé, ta ideja je izvrstna. — Kar bi najboljši prijatelji ne bili storili zá-me, storila je ona. Plačala je zá-me, gotovo me tedaj sovraži. To zahteva da sem tudi jaz pogumen in drzen. Pogum, pogum, Abigaila!

Abigaila: Ne, ne, jaz se odrekam vsemu — vi lahko svojo svobodo izgubite.

Bolingbroke (vesel): To se zdaj pač še ne ve za gotovo. (Pogleda na uro, ki visi na stebru.) A, ura že bije, ko moram iti v parlament, ne smem, ne morem je zamuditi! Govoriti moram zoper vojvodinjo Marlborough, ki terja denarjev. Dokazati hočem vojvodinji, da znam biti varčen — niti solda ne privolim! Z Bogom, jaz računam na Mashama, na vas pa na našo zvezo! (Otide skozi vrata na levi.)

Sedmi prizor.

Abigaila, pozneje Masham.

Abigaila (hoče iti): Lepa zveza; kateri se nič ne posreči — razen za Artura.

Masham (priteče bled in prestrašen skozi vrata v ozadji): Hvala bogu, da sem vas našel!

Abigaila: Kaj pa je?

Masham: Izgubljen sem!

Abigaila: On tudi!

Masham: V parku pri Saint-Jamesu, pri vstopu v samotni drevored — videl sem ga naenkrat zopet!

Abigaila: Koga pa?

Masham: Svojega hudega duha, svojega protivnika — saj veste, človeka, ki me je po nosu krenil. — Oba sva se takoj izpoznala, kajti zagledavši me, začne se smijati. (Besen.) Zopet se je smijal!! Ne rečem mu besedice, ne vprašam ga za ime — potegnem meč, on tudi in zdaj — se več ne smeje.

Abigaila: Je li mrtev?

Masham: Tega ne vem, a videl sem, da je padel. Slišal sem ljudi, ki so pritekli zraven, in ki so me spomnili, da so postave glede dvojboja ostre.

Abigaila: Torej morate urno iz Londona.

Masham: Jutri.

Abigaila: Še nocoj!

Masham: Kaj pa vi in vicomte?

Abigaila: Mylorda bodo zaprli zaradi dolgogov — jaz pa službe ne do bom! — a o tem zdaj ne bomo govorili. Vi glejte, da se oddaljite!

Masham: A predno se ločim, naj vam še povem, da razen vas ne bodem nobene ljubil, da vas moram kmalu zopet videti —

Abigaila (živahno): Podvizajte se vendar!

Masham (jo objema): Z bogom!

Abigaila (se mu izvije): Z Bogom in ako me ljubite, zapustite urno mesto. (Oba se ločita in otideta na različne strani.)

(Zastor pade.)

Drugo dejanje.

Taista dekoracija.

Pervi prizor.

Kraljica, Thompson.

Kraljica: Praviš, Thompson, da so člani spodnje zbornice?

Thompson: Ki prosijo, da bi jih Vaše Veličanstvo pustilo pred sebe.

Kraljica (na stran): Vedno prošnje, kadar sem sama. Vojvodinja je šla davi v Windsor. (Glasno.) Ali si dejal, da važni posli, ravno došla poročila —

Thompson: Da, Veličanstvo, to vselej odgovarjam.

Kraljica: Ter da ne dajem avdijence —

Thompson: Predno bode ura dve — Dali so mi ta-le list, dostavlja je, da se ob dveh vrnejo, da se Vašemu Veličanstvu poklonijo ter svoje prošnje izročé.

Kraljica: Vojvodinja jih bode sprejela; to pač nij veliko, da me je rešila te skrbi, kajti imam zadosti drugih. (Thompsonu.) Si li poznal gospode?

Thompson: Bili so štirje, a poznal sem samo dva, ki sem ju večkrat tukaj videl; ministra sta.

Kraljica (živahno): Zoveta se?

Thompson: Sir Harleigh pa vicomte Boringbroke.

Kraljica: Ali sta odšla?

Thompson: Da, Veličanstvo.

Kraljica: Škoda, žal mi je, da jih nijsem pustila pred sebe, posebno vicomta! Ko je bila oblast še v njegovih rokah, bilo je vse bolje — jutranje ure so mi bile manj dolge — imela sem več zabave — pa še danes, ko vojvodinje nij doma; kakor nalašč bi bilo, — srečen slučaj! Nikdo bi me ne bil motil, ko bi bila hotela kramljati z njim, — jako nezadovoljna sem, da si mu rekel oditi.

Thompson: Gospa vojvodinja mi je strogo zapovedala, da gospoda vicomta ne smem nikdar spustiti pred Vaše Veličanstvo.

Kraljica: A, vojvodinja, to je pa kaj drugega — ali vicomte nij nič rekel?

Thompson: V predsobi je bil napisal, kar sem oddal Vašemu Veličanstvu.

Kraljica (vzame urno list raz mize): Dobro je, idi. (Thompson otide, kraljica čita.) „Nje Veličanstvu, kraljici! Moji kolegi pa jaz želimo zaradi državnih zadev avdijenco pri Vašem Veličanstvu, jaz pa posebno, da se razveselim pogleda svoje vladarice, kar se mi uže dolgo dolgo nij privolilo. Da hoče vojvodinja svoje politične sovražnike odstraniti iz bližine Vašega Veličanstva, umejem; a njeno nezaupanje se razteza tako daleč, da odpahuje otroka, ki bi bil sè svojim udanim vedenjem mojej svitlej vladarici sladil dolgi čas. Noče se jej dati služba, katero bi jej Vaše Veličanstvo naklonilo; pravi se, da uboga devojka nij iz dobre rodbine; dolžnost je moja, da resnico povem: Abigaila Churchill je sestrična vojvodinje Marlborough.“ (Preneha.) Je-li mogoče! (Čita.) „Ta edini slučaj dovolj pojasnjuje, zakaj se vojvodinja brani, devojko sprejeti na dvor. Prepuščam Vašemu Veličanstvu, da to objavo porabi, ali pa ohrani kot skrivnost svojega najzvestejšega služabnika.“

Da, da, to je res, Saint John je moj najzvestejši služabnik — a ne smem jih pustiti pred seboj; posebno njega, bivšega ministra, ne smem videti, sicer zbudim novo nezaupanje. Kdaj bodem nehala biti kraljica, pa postala sama svoja gospa! Celo prijateljev izbirati mi mora še le vladajoča stranka, parlament in svetovalstvo moje dovoliti. Podvržena sem zoperni, neprenesljivi sužnosti; a vsaj tukaj ne bodem nikomur pokorna, v svoji palači hočem biti svobodna! Naj se rodi iz tega kar hoče, skleneno je. (Pozvoni, Thompson pride.) Thompson, idi takoj v mesto k mojstru Tomwoodu, ki z dragocenimi kameni trži — vprašaj po gospici Abigaili Churchill, pa jej reci, naj pride takoj v palačo. Jaz to hočem, jaz, kraljica, to zapovedujem! Idi!

Thompson: Slušam, Vaše Veličanstvo. (Ide.)

Kraljica: Pokazalo se bode, ali ima kdo tukaj pravico, imeti drugo voljo, nego je moja — uže dolgo ne morem trpeti, da mi vojvodinja vedno zagotavlja tisto svoje prijateljstvo ter me nadleguje sè svojimi sveti. — Ah gledi jo, tam-le gre! (Sede ter skrije v nedrije Bolingbrokov list.)

Drugi prizor.

Kraljica, Vojvodinja vstopi skozi vrata v ozadji. Vojvodinja je opazila, da je kraljica nekaj skrila; ta sedi in kaže bližajoči se vojvodinji hrbet.)

Vojvodinja: Ali smem biti tako drzna, da vprašam, kako se Vaše Veličanstvo počuti?

Kraljica (mrzlo): Nekaj bolestna sem, slabe volje.

Vojvodinja: Je-li Vaše Veličanstvo kdo razdražil?

Kraljica: Mogoče.

Vojvodinja: Morebiti, kar mene nij bilo tukaj?

Kraljica (ravno tako): Da — jaz ne razumem, zakaj ste šli ravno danes v Windsor, ker sem tukaj sama, s poslovi obložena, in moram poslušati pritožbe in očitavanja parlamentova.

Vojvodinja: Veste tedaj, kaj se godi?

Kraljica: Ne, tega ne —

Vojvodinja: Jako važna, jako sitna zadeva.

Kraljica: Moj bog!

Vojvodinja: V mestu nekaj vre, in prav čisto nič bi me ne iznenadilo, ko bi se bilo uže kaj zgodilo.

Kraljica: To je strašno! Torej človek ne sme imeti nikdar miru! — Z damami smo se namenili danes po Themsi se peljati, zdaj pa —

Vojvodinja: Vaše Veličanstvo sme biti brez skrbi — mi čuvamo nad vsem. Poslali smo v Windsor polk dragoncev, ki bode marširal v London, da se pokaže le najmanjši nemir. Zgovorila sem se o vsem z vodji, ki so udani Vašemu Veličanstvu in mojemu možu.

Kraljica: Ste li zato bili v Windsoru?

Vojvodinja: Pa je bilo Vaše Veličanstvo nevoljno zaradi tega?

Kraljica: Jaz — vojvodinja —

Vojvodinja (se smehlja): Vaše Veličanstvo me je jako ostro sprejelo, — bala sem se nemi-
losti —

Kraljica: Ne marajte za mojo slabo voljo, vojvodinja, moje čutnice so danes nenavadno razdražene.

Vojvodinja: Pogoditi mi je lahko povod; Vaše Veličanstvo je dobilo slabo poročilo?

Kraljica: Tega ne.

Vojvodinja: Pa ga ne smem izvedeti, ker se Vaše Veličanstvo boji, da bi mene ožalostilo ali vznemirilo. Saj dobro poznam Vašega Veličanstva dobrosrčnost.

Kraljica: Vi se motite.

Vojvodinja: Videla sem sama, kako ste hitro skrili neki list, ko sem jaz prišla — to sem mogla samo jaz provzročiti, to je lahko uganiti.

Kraljica: Ne, vojvodinja, prisegam vam — meni je mari le neko dekle — (izleče list iz persij) — neko mlado dekle — katero bi rada imela v svojej okolici.

Vojvodinja (se smeje): Res — sicer nič? Ako hoče Vaše Veličanstvo dovoliti —

Kraljica (stisne list): Nij treba — saj sem vam že govorila o tem — mala Abigaila je.

Vojvodinja (na stran): Moj bog! (Glasno.) Pa to Vašemu Veličanstvu tako nujno priporočajo?

Kraljica: Če tudi ne, jaz sem jej službo obljubila, in poleg tega tudi, da lista ne pokažem.

Vojvodinja: Uže iz tega samega lahko pogodim onega, ki ga je poslal — vicomte Bolingbroke je.

Kraljica (v zadregi): Tega nijsem rekla.

Vojvodinja (živahno): On je, Veličanstvo, tega sem prepričana.

Kraljica: No, da, ugenili ste!

Vojvodinja (z razburjenostjo, katero hoče skrivati): Ah! umejem, da morajo naši sovražniki zmagati, ker nas kraljica sama njim izroča, ob času, ko se mi za-njo borimo. Da, Veličanstvo, ravno danes se je govorilo v parlamentu, naj se

princ Eduard, vaš brat, na Angleško nazaj pozove ter se po vaši smrti naredi za dediča vašega prestola. Ta predlog, ki zbuja sovraštvo naroda, mrmranje ljudstva, branimo proti Saint-Johnu in stranki opozicije, in morebiti da izgubimo zaradi tega udanost ljudstva in pozneje oblast. To smo storili za svojo vladarico, ona pa, ne da bi nas podpirala, nego še skrivaj dobiva pisma od naših odločnih sovražnikov.

Kraljica (na stran, nepotrpežljivo): Zopet same tožbe in ljubosumnost! (Glasno.) Ne, vojvodinja, vaša domišljija pretirava in predrugačuje vse. Ono pismo ne govori niti črkice o politiki, nego je takega zadržaja, da —

Vojvodinja: Da se mora Vaše Veličanstvo bati, pokazati mi ga.

Kraljica (nemirna): Zaradi vas, (jej pokaže list) kajti v njem so stvari, ki jih ne morete tajiti.

Vojvodinja (pregleda hitro list): Je-li samo to? Hud napad!

Kraljica: Ali se niste branili sprejeti Abigailo? Ali nij res, kar se trdi, da vam je v sorodu?

Vojvodinja: Da, Vaše Veličanstvo, to odkritosrčno priznavam; ravno zaradi tega je nijsem hotela v vašem obližji. Uže dolgo se meni, prvi

dami vašega dvora, očita, da vse urade dajem svojim prijateljem, znancem in meni udanim osobam. Ko bi vzela zdaj Abigailo, bi imeli nov vzrok obrekovanja. Vaše Veličanstvo je prevelikodušno in prepravično, da bi me ne razumelo.

Kraljica (v zadregi, ne ve, kaj bi): Umejem vas dobro — vendar bi želela, da uboga Abigaila —

Vojvodinja: Naj njena osoda Vašega Veličanstva ne vznemirja — našla jej bodem zunaj Londona izvrstno in častno službo. Saj je moja sorodnica.

Kraljica: Tako sem zadovoljna.

Vojvodinja: Zanimanje Vašega Veličanstva za to deklico spominja tudi mene nekega mlađega moža — praporščaka v gardi, katerega je Vaše Veličanstvo nedavno milostno omeniti blagovolilo.

Kraljica: Jaz — koga pa?

Vojvodinja: Sir Mashama, katerega mi je Vaše Veličanstvo hotelo priporočiti.

Kraljica (nekoliko ginena): Ah da, mladi častnik je to, ki mi vsako jutro časnik čita.

Vojvodinja: Našla sem sredstvo, da sem ga naredila za gardnega častnika. Nihče nij uvidel, kaj nameravam, niti maršal ne, kateri je podpisal, da skoraj nij vedel kedaj. Danes se bode novi kapitan Vašemu Veličanstvu sam zahvalil.

Kraljica (vesela): Bode-li prišel?

Vojvodinja: Postavila sem njegovo ime na avdijenčni zapissek.

Kraljica: Dobro, sprejela ga bodem. Toda ako bodo časniki opozicije o krivici vpili?

Vojvodinja: Zadene to le maršala — saj to nij nameščenje na dvoru Vašega Veličanstva.

Kraljica (sede za mizo na levi): Popolnem prav!

Vojvodinja: Vaše Veličanstvo se bode prepričalo, da, ako je le mogoče, jaz prva podpiram vaše želje.

Kraljica (sedeča, obrne se k njej): Vi ste dobrotni.

Vojvodinja (stoji poleg fauteuila): Nasprotno — to pač čutim sama, toda jaz Vaše Veličanstvo ljubim — udana sem vam z vso zvestobo.

Kraljica (na stran): Po tem soditi, kar slišim, je res!

Vojvodinja: Jaz ne znam niti varati niti prilizovati se, jaz znam samo ljubiti.

Kraljica: Vi imate prav, vojvodinja — prijateljstvo je dragoceno blago.

Vojvodinja: Kaj ne da? Kaj velja značaj! Srce nadomestuje vse. — (Kraljica jej poda roko, katero vojvodinja poljubi.) Ali mi Vaše Veličanstvo obljubi, da se o tej zadevi ne bode več govorilo?

Kraljica: Obljubim.

Vojvodinja: Sporazumljeni sve tedaj —
— kaj ne da Vaše Veličanstvo male Abigaile ne
pusti préd-se?

Kraljica: Gotovo ne.

Tretji prizor.

Prejšnji, Thompson, Abigaila.

Thompson: Gospica Abigaila Churchill!

Vojvodinja (na stran, oddaljujoč se): Moj bog!

Kraljica (v zadregi): Prav ko o njej go-
vorive — čuden slučaj!

Abigaila: Vaše Veličanstvo mi je zapove-
dalo, naj sem pridem.

Kraljica: Zapovedala sem? To se pravi,
rekla sem, da želim — rekla sem — gledite, je
li to dekletce —

Vojvodinja: Popolnem prav. — Vaše Ve-
ličanstvo jo je moralo videti, da jej obznani, da
se jej prošnja ne more izpolniti.

Abigaila: Prošnja? — Jaz bi se ne bila
nikdar drznila — vaše Veličanstvo se je v svojej
milosti sólo tako ponižalo, da mi je dovolilo —

Kraljica: Pač res! a važni razlogi — politični obziri —

Abigaila (smehljaje se): Ki se mene tičejo?

Kraljica: So vzrok, da se moram žalibog odpovedati želji, katero bi rada videla uresničeno. Zdaj ne bodem več jaz, nego gospa vojvodinja, vaša sorodnica, ki bode prihodnje skrbela za vas. Obljubila mi je, da bode vse storila, da vam zunaj Londona preskrbi častno službo. (Ponosno idoč tik vojvodinje, obstoji skoraj sredi odra.) In jaz trdno računam na to.

Abigaila (na stran): Moj bog!

Vojvodinja: Še danes bodem skrbela za to. (Abigaili.) Pričakujte me, da se vrnem od kraljice, kateri v vsem pokorna biti mi je prva dolžnost.

Kraljica (na pol glasno, Abigaili): Zahvalite se jej vendar. (Abigaila nepremaknena ostane; a ko gre vojvodinja čez oder, poljubi urno kraljici roko.)

Abigaila (na stran): Uboga gospa!

(Kraljica otide z vojvodinjo skozi vrata na desni.)

Četrty prizor.

Abigaila sama, gleda za kraljico.

Abigaila: O! kako jo obžalujem! Vicomte ima prav: Ta-le nij kraljica — ona druga je! Pa da bi se dala jaz njej varovati, to je, mučiti? Ne, rajša umrjem! Njene ponudbe ne sprejemem. A vendar zdaj potrebujemo bolj prijateljev, nego li kdaj. Od včeraj, kar je Artur ubežal, vicomta nijsem več videla. Ne vem, kaj se je zgodilo z njim — zdaj sem popolnem sama. — (Prestrašena strmi.) Pa tukaj, v kraljičini palači — v saint-jameskem vrtu se je nesreča zgodila! Gotovo je bila osoba jako imenitna, s katero se je bil. Zanj nij upati milosti! — Oh, ako nij še dospel na kontinent, je ob življenje. Pa sem mogla v tem trenutku še ná-se misliti? Ah, moj bog, ničesa ne zahtevam! največjo siromaščino hočem brez mrmranja prenašati, da bode le on rešen! Za to ceno se odpovem vsej sreči tega sveta.

Peti prizor.

Bolingbroke, Abigaila.

Bolingbroke (ki je bil vstopil ob konci nje-nega govorjenja): Zakaj neki, zlomka! Jaz se **ne** odpovem ničemur.

Abigaila: Ah! vi ste, gospod vicomte — o! kako sem srečna, da ste prišli — jaz sem velika sirota! Vse me zapušča.

Bolingbroke (vesel): To pravite v trenutku, ko jaz prihajam? No, kaj pa je, moja Abigaila?

Abigaila: Ah, vsa sreča, ki ste mi jo prorokovali —

Bolingbroke: Meni se je več bliža, kakor bi bil kdaj pričakoval.

Abigaila (se čudi): Kako to?

Bolingbroke: Sem vam li uže pripovedoval o svojem bratranci lordu Rihardu Bolingbroku?

Abigaila: Ne še.

Bolingbroke: On je bil najhujši mojih upnikov, akopram je spadal k opoziciji, kakor jaz. On je prodal moj dolg vojvodinji Marlborough. Sicer pa najneznatnejši, najnevednejši človek. A navzlic temu je postal vendar edini posestnik neizmernega premoženja Bolingbrokov.

Abigaila: No, kaj je s tem bratrancem?

Bolingbroke (se smeje): Poglejte me, ali nijsem podoben veselemu dediču?

Abigaila: Vi, gospod vicomte?

Bolingbroke: Da, jaz — od zdaj zana-prej lord Henry Saint-John, vicomte Bolingbroke, edini in zadnji član te presvitle rodbine in posestnik krasne dedščine, za katero hočem kraljico prositi pravice.

Abigaila: Kako to?

Bolingbroke (kaže proti vratom v ozadji, ki se odpro): Se svojimi velečestitimi kolegi vred, ki ravnokar prihajajo, najimenitnejšimi člani opozicije.

Abigaila: Zakaj pa?

Bolingbroke (polglasno): Razen dedščine je moj bratranec še zapustil upanje v neko vstajo, katero bi morebiti mogla njegova smrt provzročiti. To je prva usluga, ki jo je izkazal naši stranki in dokler je živel gotovo ne bi bil nikdar napravil takega hrupa. Tiho — kraljica.

Šesti prizor.

Abigaila (občinstvu na desno); več gospodov in dam z dvora, kateri se postavijo poleg nje, **Sir Harleigh** in člani opozicije stojé okolo, **Bolingbroke**, **Kraljica**, vojvodinja **Marlborough** in več častnih dam prihajajo iz dvoran na desni, ter se postavljajo v sredo gledišča.

Bolingbroke (se sili, da bi se vzburi): Veličanstvo, iskren prijatelj vaše dežele prihaja v naj večji žalosti k vam, da v imenu domovine terja pravice in osvete. **Bolingbroke**, moj plemeniti bratranec, bil je včeraj v palači Vašega Veličanstva, v saint-jameskem vrtu —

Abigaila (na stran): Moj bog!

Bolingbroke: V dvoboju usmrten, potem pa se je njegov nasprotnik z begom postavni kazni odtegnil.

Vojvodinja: Dovolite —

Bolingbroke: Kako bi zdaj človek ne sumil, da so oni, ki so morilcu dali ubežati, mu tudi orožje potisnili v roke. Kdo bi ne mislil, da je ministerstvo — (vojvodinja in gospodje kažó svojo nevoljo in migajo z rameni) da, Veličanstvo, jaz ministerstvo tožim, in vpitje vzburjenega ljudstva še glasneje govori, nego li jaz. Jaz tožim ministre, jaz tožim njihove pripadnike — njihove

prijatelje, jaz ne imenujem nikogar, a dolžim vse, da so se z izdajo iznebili tako strahovitega nasprotnika, kakor je bil lord Rihard Bolingbroke, in jaz objavljam Vašemu Veličanstvu, da ako se izcimi resna vstaja v glavnem mestu, ne bomo je mi provzročili, ki smo vam zvesti podaniki, nego oni, ki glasno mrmrajo zoper sedanjo ustavo.

Vojvodinja (hladno): Bodete kmalu izgovorili?

Bolingbroke: Da, mylady.

Vojvodinja: Čujte zdaj resnico, ki se daje dokazati z verjetnimi poročili, ki sem jih danes zjutraj dobila.

Abigaila (na stran): Ah, strahú mi je umreti!

Vojvodinja: Žalibog, da je res, da je včeraj v drevoredu saint-jameskega parka lord Rihard imel dvoboj.

Bolingbroke: S kom?

Vojvodinja: Z nekim plemenitašem, katerega imena in stanovanja niti sam nij znal.

Bolingbroke: Vprašam Vaše Veličanstvo, ali je to verjetno.

Vojvodinja: A vendar je tako. To so zadnje besede lord Riharda, ki so jih čule osebe, ki so bile pri njegovi smrti navzoče — sluge iz palače, katere sami lahko vprašate.

Bolingbroke: Jaz ne dvomim o vašem odgovoru. Častna mesta, ki jih zavzemate, so mi poroštvo. Gotovo pak je, da je morilec ubežal, tako da ga nij nikdo zapazil — gotovo je izvrstno poznal prostore in izhode v palači — kako, da se nij še nič storilo, da bi se zločinec prijel?

Abigaila (na stran): Izgubljena sva.

Bolingbroke: Kako da moramo izpodbat sicer tako veliko gorečnost gospe prve dvorske dame, ki ima vsled svojega častnega mesta neomejeno najvišje nadzorstvo in ki je desna roka kraljičina — zakaj nijso izdani uže najostrejši ukazi?

Vojvodinja: Izdani so.

Abigaila: Moj bog!

Vojvodinja: Njeno Veličanstvo je ravno podpisalo ukaz, ki velewa najostrejše postopanje.

Kraljica: To zvršiti smo naročili gospe vojvodinji. (Podaje Bolingbroku list.) Vam pak, vicomte, hočem reči, mylord Bolingbroke, vam nalaga ta naslov in pa krvna vez, ki vas z umrlim zedinja, bolj kakor komu drugemu dolžnost, zločinca proganjati in kaznovati.

Vojvodinja: Nadejam se, da se zdaj ne bode več reklo, da ga branimo ter hočemo uma kniti vašemu maščevanju.

Kraljica: Mylord in vi, gospoda, ste li zadovoljni?

Bolingbroke: Gotovo, da smo le videli Vaše Veličanstvo in imeli srečo, smeti govoriti z vami. (Kraljica z roko pozdravi Bolingbroka in njegove tovariše, ki se globoko priklonijo, in otide v svoje dvorane na desni, vojvodinja in dame z njo, drugi otidejo skozi vrata v ozadji.)

Sedmi prizor.

Abigaila (gre nekoliko časa za člani opozicijske stranke, ki odhajajo skozi vrata v ozadji, potem se vrne na levo stran odra). **Bolingbroke.**

Bolingbroke: Izvrstno! Pa mislijo, da je uže vsega konec! Motijo se! Dobro, da je ta ukaz dan — Prej dam še vso Angleško zapreti. (Obrne se k Abigaili, ki se komaj še premaguje, in ki se na fauteuil, ki na levi stoji, opira.) Moj bog, kaj vam pa je?

Abigaila: Kaj mi je! Vi ste me nesrečno storili.

Bolingbroke: Kako, jaz?

Abigaila: Kazni vredni, ki ste ga izročili osveti ljudstva in dvora, oni, ki ga sami preganjate, zapreti, obsoditi hočete —

Bolingbroke: No?

Abigaila: Je Artur!

Bolingbroke: Kaj, oni dvoboj?

Abigaila: Je bil mej njim pa lord Bolingbrokom, Vašim bratrancem, katerega nij poznal — toda on ga je bil pred več časom zasramoval.

Bolingbroke (vzklikne): Zdaj umejem! To je človek, ki ga je po nosi krenil. To torej je bilo povod vsemu — dvoboju — vstaji — izvrstnemu govoru, ki sem ga imel, in še več — kraljevskemu ukazu.

Abigaila: Ki vam nalaga dolžnost, da zločinca zaprete.

Bolingbroke (živahno): Njega zapreti? Kaj mislite, njega, ki se mu imam za vse zahvaliti — za častno stopinjo, za naslov, za milijone! Ne, tako nehvaležen pa zopet nijsem! (Vzame ukaz pa ga če raztrgati.) Prej — tristo vragov — (Pomišlja se.) Cela stranka računi ná-me, ki sem jo našuntal zaradi onega nesrečnega dvoboja — in potem je moj sorodnik — moj bratranec!

Abigaila: Moj bog, kaj boste storili?

Bolingbroke (vesel): Nič ne bodem storil — nego hrup delal — članke pisal — govoril — dokler ne izveste, da je na varnem zunaj Angleške. Potem se bodem pokazal, besno ga bodem

preganjal po vsem kraljestvu, kakor zahtevajo moji občutki in moja udanost za rajnega.

Abigaila: Vi ste neizmerno dobrotni! In ker nas je uže včeraj zapustil, mora pač uže daleč biti. (Zagleda Mashama, vsklikne.) Ha!

Osmi prizor.

Abigaila, Masham, Bolingbroke.

Bolingbroke (ga zagleda): Zdaj smo izgubljeni! Nesrečnež zakaj ste se vrnili?

Masham: Saj še nisem bil šel od tod.

Abigaila: Saj ste se včeraj poslovili od mene.

Masham: Še nisem imel Londona za soboj, ko čujem, da nekdo za menoj dirja — bil je častnik, ki je jahal za menoj. Prva misel mi je bila, da bi se branil — a uže sem bil ranil enega sovražnika, da bi pa zdaj še nekoga drugega umoril, ki me niti razžalil nij — saj umejete. Obstanem, ter mu rečem (položi roko na sabljo): Zapovedujte mi! „Moje zapovedi so tukaj-le“ — to izgovorivši, mi da paket, kateri sem trepetaje odprl.

Abigaila: No!

Masham: Osupnilo me je — notri je bilo moje imenovanje za kapitana v gardi.

Bolingbroke: Je li mogoče.

Abigaila: Tako plačilo!

Masham: Za to, kar sem bil storil! „Jutri zjutraj“, nadaljuje mladi častnik — „boste se kraljici za izkazano milost zahvalili, a denes so vsi tovariši v polku napravili slovesen obed; jaz bodem imel čast, predstaviti vas — idite, jaz vas popeljem tja!“ — Kaj sem hotel odgovoriti? Zdaj nijsem mogel bežati — to bi bilo zbudilo sum, in bi me bilo izdalo.

Abigaila: Pa ste šli za njim?

Masham: K obedu, ki je trajal do pozne noči. —

Abigaila: Nesrečnež!

Masham: Zakaj?

Bolingbroke: Nemamo časa, da bi vam to pojasnovali. Naj vam zadostuje, če vam objavi, da je bil oni mož, ki vas je zasramoval, moj sorodnik Rihard Bolingbroke.

Masham: Kaj pravite?

Bolingbroke: Da se imam vašemu meču zahvaliti za šestdeset tisoč funtov šterlingov letnih dohodkov. Želim vam, da bi imeli kmalu priložnost, tudi sebi z mečem kaj takega priboriti. Zdaj pak imam dolžnost, zapreti vas.

Masham (mu ponudi meč): Kakor zapovedujete.

Bolingbroke: O, tega ne, jaz vam nimam niti izročiti častniškega patenta, niti vas ne mislim spremiti k obedu. Vse, kar zdaj terjam od vas, je, da se ne izdaste sami. Jaz bodem jako malo iskal, in ako vas najdem, bode to vaša krivda, ne pa moja.

Abigaila: Hvala Bogu — dozdej še nihče nema najmanjšega suma ne.

Bolingbroke: Gledite, da ga tudi zana-prej ne vzbudite, ostanite lepo v svojem stanovanji, ne kažite se.

Masham: Danes zjutraj moram h kraljici.

Bolingbroke: To je slabo!

Masham: Tem slabše, ker sem tu-le dobil list, ki mi ravno nasprotno velevala, kakor kar ste mi vi nasvetovali.

Abigaila: List, od koga?

Masham: Od svojega nepoznanega zaveznika, od taistega, ki se mu imam zahvaliti za povzdignenje v kapitansko čast. Prinesen mi je bil ta le listič in ta-le paket.

Vratar (se prikaže v vratih, ki peljejo v kraljičine dvorane): Kapitan Masham!

Masham: Kraljica me pričakuje. (Odda Abigaili list, Bolingbroku paket.) Prepričajta se samá. (Odide.)

Daveti prizor.

Abigaila, Bolingbroke.

Abigaila: Kaj pomenja to?

Bolingbroke: Beriva!

Abigaila (čita): „Vi ste kapitan. Izpolnila sem svojo obljubo. Izpolnite tudi vi svojo in bodite mi v vsem poslušni. Vsako jutro pridite v kapelo in vsak večer igrati h kraljici. Kmalu pride trenotek, ko se bom dal izpoznati. Do takrat molčite in poslušajte, kar vam zapovedujem, sicer boste nesrečni.“

Abigaila: Kaj pa zapoveduje?

Bolingbroke: Da se ne sme oženiti.

Abigaila: Tako zavetništvo za tako ceno — to je trdo!

Bolingbroke: Pa nevarnejše, kakor morebiti mislite.

Abigaila: Zakaj?

Bolingbroke (smehlja se): Ker ta skrivnostni zavetnik —

Abigaila: Morebiti je prijatelj njegovega očeta, morebiti kak lord?

Bolingbroke (smehlja se): Stavil bi, da je kaka lady.

Abigaila: Ne šalite se, Artur mi je tako zvest!

Bolingbroke: Saj nij on tega kriv, ako ga proti njegovi volji skrivaj varujejo.

Abigaila: To nij mogoče! Morebiti nama pripis stvar razjasni.

Bolingbroke: Kaj? še pripis? Prav po žensko!

Abigaila (čita, ginena): „Gospodu kapitanu pošiljam tu zraven insignije kapitanske časti.“

Bolingbroke (odpre škrinjico, ki jo drži v roci): Insignije z dijamanti, jako okusno in krasno delo —

Abigaila (jih gleda): Moj bog! — jaz vem, kdo je. Te dijamante poznam! Kupljeni so v skladišči pri mojstru Tomwoodu pretekli teden.

Bolingbroke: Kdo jih je kupil? govorite?

Abigaila: Nemorem! Ne upam si! Jako visoka dama; ako Artura ljubi, sem izgubljena.

Bolingbroke: Kaj to deje, ako on nje ne ljubi — saj je še ne pozna.

Abigaila: Izvedeti mora — vse mu povem.

Bolingbroke (jo prime za roko): Ne — ako hočete poslušati moj svet, ne sme tega nihče vedeti.

Abigaila: Zakaj to?

Bolingbroke: Ljubo dete, vi mōž ne poznate: najskromnejši, najpoštenejši je nekoliko gizdav! Tako mu dobro dé, ako vé, da ga ljubi visoka dama! In ako je res, da je ona, katero vi mislite, tako nevarna tekunica —

Abigaila: Ah, jako nevarna.

Bolingbroke: Kdo pa je?

Abigaila (kazoč na vojvodinjo, ki na desni skozi galerijo vstopa): Ta-le je!

Bolingbroke (urno vzame list, ki ga ona drži): Vojvodinja! (Abigaili.) Pustite naju sama!

Abigaila: Ukazala mi je, naj jo počakam.

Bolingbroke (jo potisne skozi vrata na levi): Bode pa mene dobila namesto vas! (Na stran.) O! sreča, to zadostenje si mi bila dolžna.

Deseti prizor.

Bolingbroke. Vojvodinja. (Poslednja zamišljena vstopa, Bolingbroke se jej bliža, ter jo spoštljivo pozdravi.)

Vojvodinja: Ah! vi ste tukaj, mylord — mislila sem, da bode malo dekletce še tukaj.

Bolingbroke: Ali vas smem prositi, da me poslušate nekoliko časa?

Vojvodinja: Govorite. Ali ste morebiti zasledili zločinca, ki ga proganjate.

Bolingbroke: Ne še. Kaj pa vi, mylady?

Vojvodinja: Tudi meni se nij še posrečilo.

Bolingbroke (na stran): Tem bolje.

Vojvodinja: Kaj sicer še želite?

Bolingbroke: Prvič, da se znebim svojega dolga pri vas. Hvaležnost mi nalaga to dolžnost. Ker sem naenkrat zopet slučajno obogetel, mi je bila prva skrb, da pri vašem bankirji položim denar, da plačam s tem onih dva tisoč funtov sterlingov, s katero svoto ste vi imeli zaupanje, kupiti moje dolgove.

Vojvodinja: Mylord!

Bolingbroke: Bili ste v veliki nevarnosti. Iz prav dobrih vzrokov bi jaz ne bil dal toliko za dolg. Tako pa je osoda hotela, da brez last-

nega truda doboste tri sto za vsakih sto. Jako me veseli, da pri tej kupčiji imate tak lep dobiček.

Vojvodinja (smehljaje se): Da bi le izguba, ki jo vi zaradi tega trpite, ne bila tako velika.

Bolingbroke: Nikakor ne, mylady. Vi ste me naučili, da mora prva dolžnost državnika, ako hoče biti povzdignen, biti red, ki popelje k svobodi in oblasti. Kdor se po tem načelu ravna, nij mu treba prodajati sebe, nego lahko večkrat še druge kupuje. Tak poduk je več vreden, nego li en milijon. Nij mi prav nič žal, in v prihodnje hočem porabiti, kar sem se od vas naučil.

Vojvodinja: Umejem. Ker se vam zdaj nij več bati za svobodo, boste mi gotovo napovedali še hujšo vojsko.

Bolingbroke: Ravno nasproti, prišel sem, da mir sklenem z vami.

Vojvodinja: Mir med nama? To je čudno slišati.

Bolingbroke: No, vsaj primirje — primirje za štirindvajset ur!

Vojvodinja: Čemu to! Lehko začnete napad, ki ste mi ga namenili, kadar se vam zljubi. Kraljici in vsemu dvoru sem sama povedala, da je Abigaila moja sorodnica; moje dobrote so vaše obrekovanje prehitelo, in prav zdaj sem hotela

deklici obznaniti, da jo bodem namestila v neki kraljevski hiši, trideset milj od Londona; to je služba, za katero se potegujejo najveljavnejše rodbine celega kraljestva.

Bolingbroke: To je jako velikodušno od vas, a dvomim, da ona sprejme.

Vojvodinja: Iz katerih razlogov ne, ako smem vprašati.

Bolingbroke: Rajša je v Londonu.

Vojvodinja (ironično): Morebiti zaradi vas?

Bolingbroke: Je uže mogoče!

Vojvodinja (vesela): Skoraj bi verjela. Ker se tako zá-njo zanimате, ker se jej tako goreče ponujate za zavetnika — (smehlja se) priznajte mylord, da jo ljubite?

Bolingbroke: Pa ko bi jo ljubil?

Vojvodinja: Meni bi bilo s tem jako ustreženo.

Bolingbroke: Zakaj pa?

Vojvodinja (vesela): Zaljubljen državnik je izgubljen — nij se treba več bati ga!

Bolingbroke: To se mi ne zdi tako. Jaz poznam imenitne osebe, ki vodijo državne zadeve, pa vendar zraven ljubezni ne pozabijo — ki od važnih poslov prehajajo k poželjivim, hrepenečim

mislim, in se iz diplomatičnih labirintov spuščajo v zapletke. Jaz, na priliko, poznam imenitno gospo, katero tudi vi poznate, katero je mladost in nedolžnost nekega mladega plemenitaša iz provincije tako očarala, da se ji je zdelo zanimivo in kratkočasno — nečem misliti o drugih namenih — postati mu nevidna zavetnica, pozemska previdnost, in ne da bi se imenovala, ne da bi se mu dala videti, skrbela je, da je bil povišan in postal srečen. (Vojvodinja je nemirna.) To je interesantno, kaj ne, mylady? A to še nij nič. Nedavno ga je po svojem soprogu, ki je general, dala imenovati za gardnega kapitana, in še davi mu je skrivnostno naznanila njegovo novo čast, ter mu je poslala insignije, ki so baje jako dragocene.

Vojvodinja (v zadregi): To se mi ne zdi verjetno — vi vsaj tega niste mogli odkriti.

Bolingbroke: Tukaj so dokazi in list, ki jih je spremljal. (Polglasno.) Vi umejete, da midva, pa le midva, znava o tej skrivnosti — kajti sicer pahneva visoko damo raz njeno višino! Na tak način oddane službe so dejanja, ki zapadajo preiskavi parlamenta pa opozicije. Ugovarjali boste, da je dokazov treba — a njen bogati dar, njen rokopis, ki bi se, akoprem popačen, lahko spoznal, so zadostni dokazi. To vse bi napravilo strašen hrup, kateremu bi omenjena dama sama

morebiti še kljuovala; — a ona ima soproga — uže omenjenega generala — moža burnega strastnega značaja, katerega bi tak škandal razbesnil; kajti velik mož, junak, kakor je on, meni, da ga uže slava varuje vsakega napada.

Vojvodinja (jezna): Mylord!

Bolingbroke (spremeni glas): Gospa vojvodinja! govoriva brez ovinkov. Uvideli boste, da oni dokazi ne morejo ostati v mojih rokah, in da nameravam je dati oni nazaj, katere lastnina so.

Vojvodinja: Mislite li res tako?

Bolingbroke: Ne bodeva si obljuovala, niti se rotila. Le dejanja! — Abigaila dobode še danes pri dvoru službo — pa vam dam vse to v roke.

Vojvodinja: Takoj?

Bolingbroke: Ne, kadar bode deklica uvedena — in od vas bode zavisno, ali se to zgodi danes zvečer ali jutri.

Vojvodinja: Vi tedaj mojim besedam ne upate?

Bolingbroke: Nemam li vzroka?

Vojvodinja: Sovraštvo vas slepi.

Bolingbroke (galantno): Zakaj pač — meni se zdite jako lepi! In ako bi naju bilo nebo skupaj privedlo, namesto da sva si sovražna, vladala bi svet!

Vojvodinja: Mislite —

Bolingbroke: Popolnem sem prepričan! Jaz govorim vedno resnico, jaz govorim odkritosrčno, kadar govorim iz lastnega nagiba.

Vojvodinja: Pa mi dajte samo eden dokaz za to, pa privolim.

Bolingbroke: Kateri?

Vojvodinja: Kako ste odkrili to skrivnost?

Bolingbroke: Tega ne morem povedati, sicer ovadim neko osobo.

Vojvodinja: Uganem, katero! Zdaj ste bogati — in kakor ste ravno rekli, plačali ste z zlatom. Kaj ne da, to vam je objavil stari Viljem, moj zaupnik?

Bolingbroke (smehlja se): Pač mogoče.

Vojvodinja: Edini izmed mojih slug, kateremu sem zaupala!

Bolingbroke: A ne govorite mu o tem.

Vojvodinja: Kakor nikomur!

Bolingbroke: Danes zvečer bode imenovana Abigaila.

Vojvodinja: Danes zvečer dobim list.

Bolingbroke: Obljubim, za danes pošteno primirje!

Vojvodinja: Naj bo! (Poda mu roko, katero si pritisne Bolingbroke na ustna; na stran.) Jutri pa naj se vojska iznova začne! —
(Otide skozi vrata na desno, Bolingbroke pa skozi vrata na levi.)

(Zastor pade.)

Tretje dejanje.

Taista dekoracija.

Pervi prizor.

Abigaila drže knjigo, **Kraljica** s tapiserijskim delom v roci vstopite skozi vrata na desni. Abigaila se postavi na stran kraljici, ki se vsede na desno občinstva zraven kandelabra.

Abigaila: Vedno se mi zdi še tako čudno v novem položaji največje sreče, kajti dasiravno uže dva dni Vašega Veličanstva nijsem zapustila, vendar še komaj morem verjeti, da je meni, ubogi Abigaili dovoljeno, svoji presvitli kraljici posvetiti celo življenje.

Kraljica: Težko je pač bilo! Ko sem te tako hladno sprejela, morala si pač misliti, da nemaš upanja več. A zdaj vidiš, ljubo dete, da me ljudje ne poznajo — jaz se navidezno udajem — udajem se včasih za nekaj dni, a svojih ljubljencev nikdar ne izgubim iz očíj, in pokažem jim pri prvi priliki, da se moja volja mora zgoditi.

Abigaila: Vaše Veličanstvo je govorilo z vojvodinjo, kakor je kraljici dostojno.

Kraljica (odkritosrčna): Jaz jej nisem ničesa rekla; pa iz mojega nevoljnega obnašanja je lahko sprevidela, da sem nezadovoljna, kajti sama je prišla čez nekaj ur k meni, pa mi je povedala, da se ti je izročila služba častne dame, navzlic vsem oviram, ki so se proti stavljale tvojemu imenovanju. Da bi jo kaznila, obotavljala sem se nekoliko časa, predno sem dovolila.

Abigaila: Kaka neizrečena milost! (Kaže na knjigo, ki jo drži v roci.) Zapove zdaj Vaše Veličanstvo? (Kraljica jej dá znamenje, da je pripravljena poslušati, ona pa vzame stol, sede poleg kraljice, odpre knjigo ter čita.) „Povestnica parlamenta.“

Kraljica (z izrazom dolgočasnosti, položi roko na knjigo): Veš, da sem imela pač vzrok, želeti te v svojo bližino, kajti odkar si pri meni, mi življenje nij več tisto. Nij mi več dolgčas, zdaj

čisto na glas mislim, svobodna sem, nijsem več kraljica.

Abigaila (ki drži še zmirom knjigo v roci): Kraljice se torej dolgočasijo?

Kraljica (jej vzame knjigo iz rok, ter jo vrže na svečnikovo stalo zraven nje stoječe): Da bi kar obupale! posebno jaz! celi dan imam posla z rečmi, ki niso všeč niti srcu niti domišljiji. Vedno moram občiti z osobami, ki so vse sebične, ki zgoli hladno preračunjajo. Vpričo njih — — vpričo tebe pa rada kramljam. Ti imaš tako ve-sele, otroške domiselke.

Abigaila: Ne zmirom! Večkrat sem jako žalostna.

Kraljica: Je nekaka žalost, ki mi nij ne-všečna — kakor včeraj, postavim, ko smo govorili o mojem ubogem bratu, katerega so prognali, in katerega jaz, kraljica, le po izreku parlamenta, ki ga pa morebiti nikdar ne bodem začula, morem pritisniti si na srce.

Abigaila: Oh, to je jako trdo.

Kraljica: Kaj ne da? In ko sem s toboj o tem govorila, svetile so se ti solze v očeh — od takrat, ko sem uvidela, da me umeješ, ljubim te kot prijateljico.

Abigaila: Narod ima pač prav, da Vaše Veličanstvo zove dobro kraljico Ano.

Kraljica: Da, dobra sem. To vejo, zato pa mojo dobroto zlorabijo. Mučijo me, obsipajo me s prošnjami, s terjatvami, s pritožbami. Zahtevajo službe, vsi zahtevajo, a vsi ravno tisto — najboljše!

Abigaila: Naj njim da Vaše Veličanstvo častna mesta in oblast — jaz hočem deliti le vašo žalost.

Kraljica (vstane ter vrže svoje delo na svečnikovo stalo): Ah, ti celo življenje zahtevaš od mene: ali mi hočeš nadomestiti one, po katerih jokam? Mi smo vsi v prognanstvu! oni na Francoskem, jaz pa na prestolu!

Abigaila: A zakaj Vaše Veličanstvo ostane samo in brez rodbine, ko ste tako mladi, tako svobodni?

Kraljica: Molči, molči; to vsi pravijo, ko bi jih pa poslušala, morala bi si vzeti soproga, ki bi si ga sama nikdar ne izvolila! Le državno postavo moram poslušati, ako hočem stopiti v zakonsko zvezo, ki bi bila parlamentu in narodu po volji. Ne, ne — ljubši mi je svobodni stan — ljubša moja sužnost, moja samota.

Abigaila: Umejem, da kraljica ne sme niti sama voliti, niti koga ljubiti —

Kraljica: Ne, zares ne!

Abigaila: Ali tudi nij dovoljeno misliti na koga, skrivaje ga ljubiti —

Kraljica (smehljaje se): Parlament tudi to prepoveduje.

Abigaila: Pa se Vaše Velicanstvo ne upa, ustaviti se tako nenaravni prepovedi? Vi, kraljica nemate poguma za to!

Kraljica: Kdo ve, morebiti sem pogumnejša, nego misliš.

Abigaila (vesela): To bi bilo krasno.

Kraljica: Jaz se šalim. Ker mi nij dopuščeno ljubiti, domišljujem si podobe skrivnostne bodočnosti. Z eno besedo: v meni se dela roman, ki se ne bode nikoli bral.

Abigaila: Zakaj ne? Berilo za naju obe, (na tiho): junaka pa bi samo jaz poznala.

Kraljica (smehljaje se): Pozneje bi bilo mogoče.

Abigaila: Lehko si mislim, kak lep gospod z dvora.

Kraljica: Morebiti! Vse, kar vem, je, da sem zadnja dva ali tri mesece s kako besedico ga ogovorila — on pa mene nikdar! Se ve da, saj sem kraljica!

Abigaila: Včasih je pa res sitno biti kraljica! A meni je Vaše Veličanstvo obljubilo, da ne bode zmiraj! Mej soboj, kadar nemave kaj

Kraljica: Da, dobra sem. To vejo, zato pa mojo dobroto zlorabijo. Mučijo me, obsipajo me s prošnjami, s terjatvami, s pritožbami. Zahtevajo službe, vsi zahtevajo, a vsi ravno tisto — najboljše!

Abigaila: Naj njim da Vaše Veličanstvo častna mesta in oblast — jaz hočem deliti le vašo žalost.

Kraljica (vstane ter vrže svoje delo na svečnikovo stalo): Ah, ti celo življenje zahtevaš od mene: ali mi hočeš nadomestiti one, po katerih jokam? Mi smo vsi v prognanstvu! oni na Francoskem, jaz pa na prestolu!

Abigaila: A zakaj Vaše Veličanstvo ostane samo in brez rodbine, ko ste tako mladi, tako svobodni?

Kraljica: Molči, molči; to vsi pravijo, ko bi jih pa poslušala, morala bi si vzeti soproga, ki bi si ga sama nikdar ne izvolila! Le državno postavo moram poslušati, ako hočem stopiti v zakonsko zvezo, ki bi bila parlamentu in narodu po volji. Ne, ne — ljubši mi je svobodni stan — ljubša moja sužnost, moja samota.

Abigaila: Umejem, da kraljica ne sme niti sama voliti, niti koga ljubiti —

Kraljica: Ne, zares ne!

Abigaila: Ali tudi nij dovoljeno misliti na koga, skrivaje ga ljubiti —

Kraljica (smehljaje se): Parlament tudi to prepoveduje.

Abigaila: Pa se Vaše Velicanstvo ne upa, ustaviti se tako nenaravni prepovedi? Vi, kraljica nemate poguma za to!

Kraljica: Kdo ve, morebiti sem pogumnejša, nego misliš.

Abigaila (vesela): To bi bilo krasno.

Kraljica: Jaz se šalim. Ker mi nij dopuščeno ljubiti, domišljujem si podobe skrivnostne bodočnosti. Z eno besedo: v meni se dela roman, ki se ne bode nikoli bral.

Abigaila: Zakaj ne? Berilo za naju obe, (na tiho): junaka pa bi samo jaz poznala.

Kraljica (smehljaje se): Pozneje bi bilo mogoče.

Abigaila: Lehko si mislim, kak lep gospod z dvora.

Kraljica: Morebiti! Vse, kar vem, je, da sem zadnja dva ali tri mesece s kako besedico ga ogovorila — on pa mene nikdar! Se ve da, saj sem kraljica!

Abigaila: Včasih je pa res sitno biti kraljica! A meni je Vaše Veličanstvo obljubilo, da ne bode zmiraj! Mej soboj, kadar nemave kaj

delati, smeve pač govoriti o neznanem junaku, ne da bi se nama bilo parlamenta bati.

Kraljica: Ti imaš prav, tukaj nij nevarnosti! To pa mi na tebi najbolj dopada, ljuba Abigaila, da mi ne govoriš vedno o državnih poslovi, kakor drugi.

Abigaila: Ah, moj bog!

Kraljica: Kaj ti pa je?

Abigaila: Mislila sem Vaše Veličanstvo ravnokar nekaj tacega prositi —

Kraljica: Kdo ti je pa to naročil?

Abigaila: Lord Bolingbroke. Ah, to nij lepo, da sem njegove želje tako pozabila, ki jih je meni pa Mashamu zaupal.

Kraljica (ginena): Masham!

Abigaila: Častnik, ki ima danes službo v palači. — Izvedite Veličanstvo, da se je lord Bolingbroke na potovanji seznanil z nekim Francozom, vrlim plemenitašem, ki mu je kot prijatelj znatne prijaznosti izkazal — in da bi se zdaj pokazal hvaležnega, izprosil bi rad za svojega prijatelja —

Kraljica: Nameščenje? Naslov?

Abigaila: Ne, samo da bi ga Vaše Veličanstvo pustilo pred sebe, ali pa vsaj pozvalo k današnjemu večernemu poklanjanju.

Kraljica: To je nalog vojvodinje, katera ima kot prva dvorska dama osebe povabiti. Zapisala bodem njegovo ime. (Gre k mizi na levi in se vsede, da bi pisala.) Kako se zove?

Abigaila: Markiz Torcy.

Kraljica (živahno): Molči!

Abigaila: Zakaj pa?

Kraljica (sedi): To je mož, ki ga čestim in spoštujem, a poslanik Ludovika XIV., in ko bi se vedelo, da si ti zanj govorila —

Abigaila: No?

Kraljica: Ti še vprašaš? Česa treba še več, da se vzbudi nov sum, nova ljubosumnost — in ko bi markiza sprejela?

Abigaila: Lord Bolingbroke za trdno računa na to — toliko mu je na tem ležeče — trdi, da je vse izgubljeno, ako se Vaše Veličanstvo brani, sprejeti ga.

Kraljica: Za res!

Abigaila: Saj je Vaše Veličanstvo gospá, kraljica! Kaj ne da hočete?

Kraljica (v zadregi): Gotovo bi hotela —

Abigaila: Obljubi Vaše Veličanstvo?

Kraljica: To je le zato — ker — tiho zdaj!

Drugi prizor.

Kraljica. Abigaila. Vojvodinja.

Vojvodinja (vstopi skozi vrata v ozadji): Veličanstvo, prinesla sem vam poročila od maršala; navzlic vtisu, ki ga je naredil Bolingbrokov govor — (ko vidi Abigailo, naenkrat obmolkne).

Kraljica: No, izgovorite.

Vojvodinja (kaže na Abigailo): Čakam, da se gospica oddali.

Abigaila (se obrne h kraljici): Zapove li Vaše Veličanstvo, da odidem?

Kraljica (v zadregi): Ne, kajti takoj vam imam nekaj ukazati. (S posiljeno hladnostjo.) Vzemite knjigo. (Prijazno vojvodinji.) No, vojvodinja?

Vojvodinja (čmerna): Navzlic Bolingbrokovemu govoru se je denarna pomoč dovolila; večina, dozdej dvomna, nagnila se je na našo stran, in sicer s pogojem, da se vprašanje urno reši, in da se odpovemo vsemu pogojevanju z Ludovikom XIV.

Kraljica: Je-li to res tako?

Vojvodinja: Zato je pa tudi prihod markiza Torcy v London naredil tako škodljiv vtis. Vem, da sem popolnem prav naredila, da sem v

imenu Vašega Veličanstva obljubila, da poslanika ne sprejmete, in da dobó še danes potni list.

Abigaili (pade knjiga): Moj bog!

Vojvodinja: Kaj vam je?

Abigaila (proseče pogleda kraljico): Knjiga mi je padla iz rok.

Kraljica (vojvodinji): Jaz bi pa mislila, da bi se najprej markiz zaslišal, predno se kaj odloči.

Vojvodinja Njega zaslišati? Njega sprejeti? Da se nestanovitna večina proti nam obrne in da Bolingbrokova stvar zmore!

Kraljica: Mislite?

Vojvodinja: Bolje bi bilo, da se postavni načrt nazaj vzame, da se ne predloži — ako pa Vaše Veličanstvo nasledke ná-se vzame, ako vaš nij strah splošnega prevrata —

Kraljica (prestrašena, nevoljna): Moj bog, tega ne! Ne govorimo več o tem, mi je uže preveč. (Sede k mizi na levo.)

Vojvodinja: Javila bodem torej maršalu, kaj se je zgodilo, ob enem pa bodem markizu Torcyu pisala; list bodem Vašemu Veličanstvu predložila v pregled.

Kraljica: Dobro!

Vojvodinja: Ob treh, kadar bodem Vaše Veličanstvo v kapelo spremila.

Kraljica: Dobro, dobro, hvala.

Vojvodinja (na stran): Vendar enkrat!
(Otide.)

Abigaila (ki je sedela vedno pri svečniku):
Ubogi markiz Torcy! (Vstane ter postavi stol zraven
vrat v ozadji, kjer ga je vzela.)

Kraljica (na levi, vzame poročila, katera ji je
bila izročila vojvodinja): Kako dolgočasno je to!
Ali se mi bode vedno govorilo o postavnem na-
črtu, parlamentu in političnih obravnavah? Pa
zakaj bi brala ta maršalova poročila, kakor da
bi o vojski kaj umela! (Čita poročila površno.)

Tretji prizor.

Kraljica, Abigaila, Masham (se prikaže pri vratih v
ozadji, poleg Abigaila.)

Abigaila: Moj bog! Kaj pa hočete?

Masham (polglasno): List od najinega pri-
jatelja!

Abigaila: Od Bolingbroka! (Čita živahno.)
„Ljubo mi dete, ker se vam sreča smehlja, sve-
tujem vam, da s kraljico čim prej tem bolje go-
vorite o svojej zaroki z Mashamom. Med tem pa
ko vi v milosti napredujete, se jaz pogubljenju

bližam! Pridite mi na pomoč. Jaz sem v vaši bližini in vas pričakujem. Vsi smo v nevarnosti.“ Ah, hiteti moram — (Otide skozi vrata v ozadji, Masham hoče za njo.)

Četerti prizor.

Kraljica, Masham.

Kraljica (še vedno sedi, se obrne, ko začuje one korake): Ah, častnik, ki ima službo — vi ste, Masham!

Masham: Na službo, Veličanstvo. (Na stran.) Ko bi se zdaj le drznil, govoriti o ženitbi, kakor je Bolingbroke svetoval.

Kraljica: Kaj pa želite?

Masham: Prositi neke milosti od Vašega Veličanstva.

Kraljica: Pripravljena sem poslušati vaše želje, saj tako nikdar ne govorite, nikdar nič ne zahtevate.

Masham: Doslej se nijsem upal, ali danes Vaše Veličanstvo —

Kraljica: Imate pogum zato!

Masham: Položje, v katerem sem — ako hoče Vaše Veličanstvo biti tako milostno, da me posluša nekaj trenutkov —

Kraljica: Zdaj imam jako veliko posla — zelo važna poročila —

Masham (spoštljivo): Tedaj pojdem.

Kraljica: Ne. Prva dolžnost mi je, da sem svojim podložnim pravična. Kaj zahtevate, kaj želite? Gotovo kako povišanje.

Masham: Veličanstvo — na to ne mislim.

Kraljica (smehljaje se): Na kaj pa mislite?

Masham: Ko bi se le smel drzniti, Vašemu Veličanstvu govoriti o svojih skrivnostih.

Kraljica (vesela): Zakaj ne? Jaz sem prijateljica skrivnostij. Govorite, prosim vas! (Mu poda roko.) Pa računite uže zanaprej na naše kraljevo varstvo!

Masham (poljubi roko): Kako sem si zaslužil toliko milost?

Kraljica (ginena potegne roko nazaj): No!

Masham: Naj tedaj čuje Vaše Veličanstvo, da imam mogočnega zavetnika, katerega ime mi pa nij znano.

Kraljica (se začudenja zgane): A!

Masham: Je li to iznenadilo Vaše Veličanstvo?

Kraljica (ga dobrohotno pogleda): Ne, to me ne iznenadja.

Masham: Oni nepoznani zavetnik mi prepoveduje — žugaje mi s svojo jezo —

Kraljica: No, kaj vam prepoveduje?

Masham: Da se ne smem nikdar oženiti.

Kraljica (smeje se): To vam prepoveduje? To je pa jako zanimljivo, to! (Zvedavo.) Nada-ljujte. (Nevoljno obrnivši se proti vstopajoči Abigaili.) Kaj pa je? Kdo se drzne nenapovedan vstopiti?

Peti prizor.

Prejšnji, Abigaila.

Kraljica: Ah! ti si, Abigaila? Pozneje bodem s toboj govorila.

Abigaila: Ne, Veličanstvo, takoj! Vam zvesto udan prijatelj želi od Vašega Veličanstva sprejet biti.

Kraljica (nevoljna): Vedno motenje in opo-viranje, niti enega trenutka nij dobiti, da bi se človek pečal z resnimi stvarmi! Kaj se hoče od mene? Kdo želi biti sprejet.

Abigaila: Lord Bolingbroke.

Kraljica (vstrašena vstane): Bolingbroke!

Abigaila: Pravi, da ima nekaj jako resnega, jako važnega.

Kraljica (na stran, nepotrpežljiva): Zopet razložbe, zahteve, tožbe! (Glasno.) Nij mogoče, vojvodinja takoj zopet pride.

Abigaila: Predno pride.

Kraljica: Ponavljam, da nočem biti več mučena, da o državnih poslih nočem slišati ni besede. Sicer bi pa morebiti avdijenca nič ne koristila, ko bi mu jo tudi dovolila.

Abigaila: Samo, da ga Vaše Veličanstvo vidi, če mu tudi daste potlej slovo, kajti odpraviti se ne da več.

Kraljica: A vojvodinja se lahko snide z njim, kajti vsak čas ima priti sem.

Abigaila: Naj mene Vaše Veličanstvo kaznuje, je uže tu!

Kraljica (gre burno čez oder): Zapusti nas!

Abigaila (Bolingbroku, ki ga sreča v ozadji, potihoma): Slabe volje je!

Masham (ravno tako): Nič ne boste opravili pri njej!

Bolingbroke: Kdo ve! Znam pregovarjati, in pa slučaj! Na tega se posebno zanašam! (Abigaila in Masham otideta.)

Šesti prizor.

Bolingbroke, Kraljica (ki sede na fauteuil, na desno od svečnika).

Kraljica (Bolingbroku, ki se jej bliža in se spoštljivo prikloni): Vsako drugo pot, Bolingbroke, bi vas z veseljem sprejela, kajti prepričani ste, da vas zmiraj rada vidim — a danes vprvič —

Bolingbroke: A vendar sem prišel, da govorim z Vašim Veličanstvom o blagostanji Angleske in o odhodu markiza Torcy-a.

Kraljica (vstane): To sem si mislila, in zaradi tega sem se bala. Vem vse, Bolingbroke, kar mi hočete reči. Odobrujem vaše namene in se vam zahvaljujem. A prepričali se boste, da se ne da nič več spremeniti. Potni list markizov bode takoj podpisan.

Bolingbroke: Pa še nij! Ako on otide, bode vojska hujša nego prej in bog vé, kdaj je bode konec. O ko bi bili vi le tako milostni, da bi me poslušali!

Kraljica: Vse je uže skleneno. Besedo sem uže dala. Ob treh pričakujem vojvodinje, ki mi predloži listine, da jih podpišem — ne želim, da se tukaj snideta.

Bolingbroke: Umejem.

Kraljica: Bilo bi potem zopet novo razgovarjanje, katerega poslušati nemam veselja. Vem, kako ste mi udani, Bolingbroke — vi ste moj pravi prijatelj.

Bolingbroke: Vi me odpravljate — vi mi dajete slovo, da sprejmete sovražnico. Odpustite, Veličanstvo: jaz se vojvodinji umaknem — toda ura, ki ima priti, nij še bila — dovolite vsaj mojej gorečnosti in mojej odkritosrčnosti ono malo minut, ki nama še preostajejo. Jaz Vašega Veličanstva ne bom mučil z odgovori — le prosim, da me poslušate. (Kraljica, ki je stala poleg svojega fauteuila, se lahko nanj usede.)

Bolingbroke (pogleda na uro): Četrt ure, Vaše Veličanstvo, četrt ure! — Več časa se mi ne dovoli, da bi Vam narisal siromaščino dežele, razkopano trgovino, razrušene finance, njene dolgove, ki dan za dnevom naraščajo, po sedanjosti uničeno bodočnost. In vsa ta beda je nasledek vojske, — vojske, ki je za našo čast in za našo korist nepotrebna. Anglija propada, da bi se Avstrija povzdignila, plačuje davke, da bi cesar postal mogočen, princ Evgen slaven. Zakaj bi se vzdržavala zaveza, pri kateri imajo samo oni dobiček? Ako Vaše Veličanstvo mojim besedam noče verjeti, ako mi je, da vas prepričam, treba kaj djanjskega, torej zvedite, da je padec

chaina, katerega slavo so zavezniki uživali, Anglijo stal sedem milijonov funtov sterlingov!

Kraljica: Prosim vas, mylord!

Bolingbroke (nadaljuje): Izvedite, da smo pri Malplaquetu izgubili trideset tisoč borilcev, zmagancim je pa ta slavni poboj vzel samo osem tisoč mož. Ko bi se bil Ludovik XIV. vplivu gospé Marlborough ustavljal, ko bi bil, namestu da je v salonih versailskih vojvodo Villeroi popraševal o komandi svojih armad, preiskaval bojišča in bi bil Vendoma ali Catinata izvolil — veste, kaj bi se bilo potem zgodilo nam pa našim zaveznikom? Francoska oborožena, ako ima dobre poveljnike, se ne boji cele Evrope. To je pokazala uže večkrat, pa bode še, ako jo bodo vedno k temu dražili.

Kraljica: Da, Bolingbroke — vi, ki miru želite, imate morebiti prav. A jaz sem le slabotna ženska, kar ste mi vi svetovali, temu treba poguma, kakoršnega jaz nemam. Izbirati si moram med vami pa osobami, ki so mi tudi udane.

Bolingbroke (živahno): Ki vas goljufajo, to vam prisegam — to vam dokažem!

Kraljica: Ne, ne, jaz nočem ničesa vedeti! — To bi jih dražilo, da bi bili ná-me hudi — tega nočem — ne morem!

Bolingbroke (Za-se): Kaj se je nadejati od kraljice, v kateri ni moči srditosti zbuditi. (Glasno.) Ako pa Vašemu Veličanstvu podam najočitnejše dokaze, da en del naše denarne pomoči gre v blagajnice vojvode Marlborough, in da je to vzrok, zakaj noče vojske končati!

Kraljica (poslušša, misleč da vojvodinja pride): Tiho! zdi se mi, da čujem — idite Bolingbroke, ona gre!

Bolingbroke: Ne gre še, Veličanstvo. (Z gorečnostjo nadaljuje.) Ako še dostavim, da ima tudi vojvodinja važen vzrok bati se miru, ki pripelje vojvodo v London in na dvor.

Kraljica: Takega obdolženja ne morem verjeti.

Bolingbroke: A vendar govorim golo resnico! — Mladi častnik, ki je bil ravnokar tukaj, bi morebiti Vašemu Veličanstvu še natančneje vedel o tem poročati.

Kraljica (ginena): Vi mislite Mashama?

Bolingbroke: Da, on je, katerega vojvodinja ljubi.

Kraljica (se trese): On! Masham!

Bolingbroke (hoče iti): On ali pa kdo drug, kaj je na tem ležeče.

Kraljica (vzburjena): Kaj je na tem ležeče, vprašate? (Živahno.) Ako me varajo, ako se delajo,

kakor da bi skrbeli za državno korist, pa le trmam, osebnim intrigam in osebnim koristim strežejo! — Ne, ne — vse se mora odkriti! Ostanite mylord, ostanite! Jaz, kraljica, hočem to! Jaz moram vse vedeti. (Gre in se ozre proti galeriji na desno in se potem zopet vrne.)

Bolingbroke (mej tem časom za se): Ko bi slučajno — mladi Masham? — O osoda Angleške, od česa si odvisna!

Kraljica (ginena): Bolingbroke, vi ste tedaj rekli, da vojvodinja —

Bolingbroke (opazuje kraljico): Želi, da se naj vojska nadaljuje.

Kraljica (ravno tako): Da njen soprog ne pride v London?

Bolingbroke: Tako je, Veličanstvo.

Kraljica: Pa samo iz ljubezni do Mashama?

Bolingbroke: Imam vzrok to misliti.

Kraljica: Kakošen vzrok?

Bolingbroke (živahno): Vojvodinja ga je privedla na dvor in v bližino Vašega Veličanstva.

Kraljica: To je istina!

Bolingbroke (ravno tako): Ona mu je oskrbela patent za praporščaka —

Kraljica: Tudi res.

Bolingbroke: Z njeno pripomočjo naposled bil je pred nekoliko dnevi imenovan za gardnega kapitana.

Kraljica: Da, da, prav imate — in to vse, češ, da jaz sama to hočem — da to želim. (Živahno.) In ako zdaj še mislim na onega neznanega zavetnika, o katerem mi je Masham pravil.

Bolingbroke: Ki je pa zavetnica —

Kraljica: Ki mu brani oženiti se —

Bolingbroke (blizu kraljice, skoraj v uho šepetaje ji): To je ona! — Romantično pustolovje, ki jej vzburja ognjeno fantazijo! Da se jej brez skrbi izpolnjujejo najnežnejše želje, drži mogočna vojvodinja svojega soproga na čelu armade, in mu daje dovoljevati denarno pomoč, da se vojna lahko nadaljuje. (Pomenljivo.) Vojska jej utemeljuje slavo — premoženje in srečo — srečo, ki ji je tembolj čarovna, ker jo skrivaj uživa! Zanimljiv slučaj je to, da taista vojska, ki važnim osobam služi v dosego njihovih čestilakomnih namer, da taista vojska ob enem njeno tiho ljubezensko srečo utemeljuje. Kako se gotovo v srci smeje zaradi tega! (Zapazi, kako je kraljica vzburjena.) Da, Vaše Veličanstvo, take so razmere!

Kraljica: Tiho, uže gre!

Sedmi prizor.

Bolingbroke, Kraljica, Vojvodinja.

Vojvodinja (vstopi skozi vrata na desni in se ponosno bliža. Zagleda Bolingbroka in iznenadena postoji. Bolingbroke! (Bolingbroke se prikloni.)

Kraljica (ki hoče mej tem prizorom krotiti svojo jezo, obrne se hladno proti vojvodinji): Kaj je mylady, kaj hočete?

Vojvodinja (jej poda listine, ki jih drži v roki): Potni list markiza Torcya, in pridejano pismo.

Kraljica (hladno): Dobro. (Vrže listine na mizo.)

Vojvodinja: Prinesla sem jih, da jih Vaše Veličanstvo podpiše.

Kraljica (ravno tako, sede k mizi na levo): Dobro! Čitala jih bodem — pregledala —

Vojvodinja (na stran): Moj bog! (Glasno.) Saj je Vaše Veličanstvo uže odločilo, da denes — da to jutro —

Kraljica: Res je. A drugi obziri me silijo, da svoj izrek odložim.

Vojvodinja (jezna, zre na Bolingbroka): Ah! saj lahko uganem! Dobro vem, kdo je zdaj mišljenje Vašega Veličanstva spremenil.

Kraljica (hoče biti zmernejša): Kaj hočete s tem reči? Jaz se ne udajam vplivu nikogar, jaz

poslušam le glas pameti, pravice in občne blagovitosti!

Bolingbroke (stoji poleg mize, kraljici na desno):
To vemo vsi.

Kraljica: Lahko se brani, da resnica ne pride do mene, a kadar mi je znana, kadar gre za državno korist, takrat ne omahujem niti trenotek ne.

Bolingbroke Tako mora govoriti kraljica!

Kraljica (vzburjena): Dokazano je, da vzetje Bouchaina Angleško stane sedem milijonov funtov sterlingov.

Vojvodinja: Veličanstvo!

Kraljica (vedno živahneja): Vse je preračunjeno. Dalje je gotovo, da smo v bitvi pri Hochstettu — ali Malplaquetu izgubili trideset tisoč borilcev.

Vojvodinja: Dovolite, Veličanstvo!

Kraljica (vstane): Pa zahtevate, da bi podpisala tak list, da bi začela tako važne, tako resne stvari, predno sem jih dobro premislila? Ne, gospa vojvodinja, jaz nočem služiti v dosego čestilakomnih in sebičnih namer, nikdar več jim ne bodem žrtvovala državne koristi.

Vojvodinja: Samo eno besedo —

Kraljica: Nemam časa — ura, ki nas kliče v kapelo, je udarila. (Abigaili, ki pride skozi vrata na desni.) Idi, pojdivo!

Abigaila: Vaše Veličanstvo je tako vznemirjeno!

Kraljica (polglasno, peljaje jo v ospredje gladišča): Pa ne brez vzroka! — Tukaj tiči neka tajnost, ki jo hočem odkriti. Oni, o katerem smo ravnokar govorili — moram ga videti, moram ga izprašati.

Abigaila (vesela): Koga? Neznanca?

Kraljica: Nikogar drugega — Ti ga moraš privesti k meni, to ti ukazujem.

Abigaila (ravno tako): Pa ga moram vendar prej poznati.

Kraljica (se obrne in zagleda Mashama, ki vstopi skozi vrata v ozadji in oddaje kraljici rokavice pa molitveno knjižico; potihoma Abigaili): Ta-le je.

Abigaila (stoji nepremaknena in osupnena): Moj bog!

Bolingbroke (ki je stopil k njej): Naša stvar stoji izvrstno.

Abigaila: Izgubljeni smo.

Bolingbroke: Zmagali smo!

(Kraljica je vzela iz Mashamovih rok rokavice in knjižico ter pomigne Abigaili, naj gre za njo. Obe otidete. Vojvodinja razburjena vzame listine, ki leže na mizi in otide. Bolingbroke zmagovito za njo gleda.)

(Zastor pade.)

Četerto dejanje.

Taista dekoracija.

Pervi prizor.

Vojvodinja.

Vojvodinja: To je nezaslišano! V prvič v svojem življenji kaže lastno voljo! Je li tega Bolingbrokova zgovornost kriva? Ali pa ima morebiti mala Abigaila tak vpliv nà-njo? (Zaničljivo.) Kako bi bilo to mogoče! (Po kratkem prenehljaji.) To stvar moram dobro preiskati! Ako pomislim, da sve bili, prišedši iz kapele, sami, da niti Bolingbroka, niti Abigaile nij bilo zraven — a vendar se mi je ustavljala! Najskrajnejša sredstva sem morala uporabiti, — obljubiti sem jej morala, da se bode še danes v parlamentu predložil postavni načrt, da se Stuarti pozovejo nazaj, ako namreč markiz otide! — A zdaj imam njegove potne liste, imam jih, to je res, a stoprav za jutri. Štiriindvajset ur pozneje, kaj deje to! A še ko je podpisavala, govorila je — tako bridko hladno z menoj, kakor še nikdar prej — ako-

ravno pri njej ne traja nobena reč dolgo, tudi slaba volja ne. V vseh njenih besedah se je kazala ironija, nevolja, potlačena jeza. (Smeje se.) Pač jasno je, da sem ji jaz zoprna — to vem, a v tem ravno obstoji moja moč! Ako je naklonjenost zidana na ljubezen, ugasne kmalu; ima pa sovraštvo za podlogo, potem vedno raste. Edino to je. Kdo gre? — Ah, moj mladi častnik.

Drugi prizor.

Masham, Vojvodinja.

Masham (na stran): Tukaj je ona vojvodinja, katere se vse boji, pred katero me je Abigaila tako nujno svarila. Ne vem zakaj? Le pogum! (Spoštljivo jo pozdravlja.)

Vojvodinja: Kaj ne? Gospod Masham, katerega je vojvoda Marlborough nedavno naredil za kapitana v gardi?

Masham: Da, mylady. (Na stran.) Moj bog! menda me vendar ne odstavi?

Vojvodinja: Katerim zaslugam se imate zahvaliti za svoje povišanje?

Masham: Prav majhenim, ako bi se hotelo uvaževati, kar sem do zdaj za državo storil.

Tem več poguma in gorečnosti pak imam, da se enkrat tega odlikovanja izkažem vrednega.

Vojvodinja: Take odgovore imam rada, in vidim, da je mylord prav storil, da vas je imenoval za kapitana.

Masham: Želel bi samo, da bi se temu odlikovanju pridalo še drugo.

Vojvodinja: Dovolil vam je bode, da le izve za vašo željo.

Masham: Je li mogoče?

Vojvodinja: Katera je ta želja?

Masham: Ta želja je: da mi da priložnost opravičiti njegovo izvolitev, in sicer s tem, da me pozove v svojo bližino, pod svoje zastave.

Vojvodinja: To bode storil, na mojo besedo.

Masham: Ah, mylady — tolike dobrote — od vas, katero so mi popisovali kot sovražnico —

Vojvodinja: Kdo?

Masham: Osobe, ki vas ne poznajo, sicer bi vam bile tako udane kakor jaz.

Vojvodinja: Smem li računati na vašo udanost?

Masham: Zapovedujte svojemu najzvestejšemu služabniku!

Vojvodinja (ga z dopadanjem gleda): Dobro, Masham. Jaz sem zadovoljna z vami. (Da mu znamenje, naj bliže stopi.) Stopite bliže.

Masham (na stran): Kako dobrotno me gleda! ves iznenadjen sem!

Vojvodinja: Poslušali me boste, kaj ne da?

Masham: Da, mylady. (Na stran.) Kaj neki mi hoče?

Vojvodinja: Tiče se važne preiskave, katero mi je kraljica naročila in za katero sem vas izbrala. Poročali mi boste vsak dan o uspehih svojih preiskav in sprejemali boste od mene ukaze, da zasačimo zločinca.

Masham: Zločinca?

Vojvodinja: Da, strašen zločin se je zgodil, za katerega nij milosti, v palači pri Saint-Jamesu. Člana opozicijske stranke, katerega jaz sicer nijsem spoštovala, Richarda Bolingbroka —

Masham: Moj bog!

Vojvodinja: So zavrato umorili!

Masham (občutno): Ne, mylady, pošteno in javno, z mečem v roci ga je usmrtil plemenitaš, katerega čast je napadal.

Vojvodinja: Ako poznate morilca, morate ga meni izročiti; vi ste mi obljubili, in vsi smo se zavezali, da ga bomo zasledovali.

Masham: Ne zasledujte ga, mylady, kajti pred vami stoji.

Vojvodinja: Vi, Masham!

Masham: Da, nikdo drugi!

Vojvodinja (živahno, položi mu roko na usta): Molčite za božjo voljo; nihče ne sme izvedeti, kar ste mi ravnokar povedali! Kako vpitje, kak hrup bi se vzdignil zoper vas, ki ste pri dvoru nameščeni! (Živahno.) Vem, da vam vest ničesar ne očita — prepričana sem o tem. Na pošten način sta se borila — to ste mi povedali; in kdor vas vidi, Masham, ne bode dvomil o resnici vaših besedij. A sovražnike imamo, in da ste bili prav na dan dvoboja imenovani za gardnega častnika — to bi se jim zdelo, kakor da ste bili za umor poplašani.

Masham: Gotovo!

Vojvodinja: Mi bi vas ne mogli več braniti.

Masham: Ali prav slišim? Tako močno vam je moj blagor pri srci?

Vojvodinja: Le eno sredstvo je, da se rešite. Kar ste ravnokar tako goreče želeli: namreč da takoj otidete k armadi.

Masham: Kako bi se vam zahvalil!

Vojvodinja (ginena): Le za nekoliko časa, Masham, da se ta dogodjaj pozabi. Jutri boste

odpotovali in jaz vam bodem dala liste na maršala, po katere k meni pridite.

Masham: Kdaj?

Vojvodinja: Danes na večer, po končanem poklanjanji pri kraljici. Da pa ne bode nihče slutil vašega odhoda, varujte se, da vas kdo ne vidi. —

Masham: Prisegam vam. A še vedno se ne morem izbistriti, tako sem osupnen — tako sem se vas bal — kako se vam morem bolj hvaležnega izkazati, nego ako vam odprem svoje srce —

Vojvodinja: Danes zvečer mi boste vse zaupali. Zdaj tiho — nekdo gre.

Tretji prizor.

Prejšnji, Abigaila (vstopi jako vzburjena skozi vrata na desni).

Abigaila: Sam ž njo!

Vojvodinja (na stran): Uže zopet ta zoprna Abigaila, ki mi je vedno na poti. (Glasno.) Kaj ste prišli sem? Kaj hočete?

Abigaila (zmešana, gleda oba): Nič — ne vem — bala sem se — (Ojači se.) Ah da, zdaj se spominjam; kraljica hoče govoriti z vami, mylady.

Vojvodinja: Prav je, prišla bodem pozneje.

Abigaila: Takoj, mylady, kraljica vas pričakuje!

Vojvodinja (srdita): Povedite torej svoji gospé —

Abigaila (ponosno): Jaz nimam nikomur ničesa povedati, kakor vam, gospa vojvodinja, kateri sem zapovedi vaše in svoje kraljice objavila.

(Vojvodinja se strese jeze, a premisli se in gre.)

Četrty prizor.

Masham, Abigaila.

Masham: Kaj mislite, Abigaila, da tako govorite z vojvodinjo?

Abigaila: Zakaj pa ne? Jaz imam pravico do tega! Zdaj pa vas vprašam, Masham, kaj mislite, da vojvodinjo branite?

Masham: Za vse, kar je storila za nas, moram jej biti hvaležen. A vi ste mi pravili, da je tako vladoželjna, tako kruta.

Abigaila: Tako hudobna, sem rekla, pa to še zdaj trdim.

Masham: Vi se motite. Vi ne veste, zakaj se imam zahvaliti njeni dobroti, njenej naklonjenosti.

Abigaila: Njenej naklonjenosti! Kdo vam je to rekel?

Masham: Nihče. Obstal sem jej, da sem se bojeval z Rihardom Bolingbrokom, in v svoji velikodušnosti mi je obljubila, da me bode brnila, da me bode varovala.

Abigaila (mrzlo): Čemu to? Ali nemava lord Bolingbroka? Jaz ne umejem, čemu naklonjenosti drugih potrebujeva.

Masham (osupnen): Danes ste vsa drugačna — zakaj tako vzburjena?

Abigaila: Vi se motite — jaz sem popolnem mirna, samo tekla sem, da kraljičine ukaze točno izpolnim. Pa se tudi ne tiče mene, nego vojvodinje. Kaj vam je rekla?

Masham: Ona hoče rešiti me, in zahteva, da pojdem jutri k armadi.

Abigaila (vsklikne): Da vas reši, hoče vojvodinja izpostaviti vas nevarnosti, da vas ustrelé.

Pa še mislite, da vas ta ženska ljubi (popravlja) ne, hotela sem reči, da se zanima za vas — da vas varuje.

Masham: Da, to mislim. In danes zvečer grem k njej po liste, ki jih ima za maršala.

Abigaila: Nespametnež, to hočete storiti?

Masham: V tem ne vidim nič hudega.

Abigaila: Pa res mislite k njej iti?

Masham: Da, da, bila je tako uljudna, tako ljubeznjiva, da sem ravno mislil govoriti z njo o najinej ljubezni, najinej ženitvi, ko ste vstopili.

Abigaila (vesela): Zares? (Na stran.) Pa sem ga imela na sumu! (Glasno in ginena.) Odpustite mi, Artur, ako je res, kar ste ravnokar rekli —

Masham: Ali ste dvomili? Danes zvečer pa bodem odkritosrčno govoril z njo.

Abigaila: Ne, ne, tega ne storite — meni na ljubav ne, poiščite si razloga, da ne pojdete k njej.

Masham: Kaj vendar mislite? To bi jo razžalilo in bi nam jako škodilo?

Abigaila: Kaj to škodi? Rajši izpostaviti se njenej nevolji.

Masham: Zakaj pa?

Abigaila (v zadregi): Ker — drevi, in skoraj ob ravno tisti uri kraljica hoče z vami govoriti — in ker se ne da tako natanko določiti, kdaj imate priti k njej —

Masham: To je pa kaj drugega — torej bodem šel h kraljici.

Abigaila: Ne, tja tudi ne pojdete.

Masham: Zakaj ne?

Abigaila: Tega vam ne morem jasnejše povedati. Usmilite se me, kajti jaz sem tako nesrečna, take muke moram trpeti.

Masham: Govorite jasnejše!

Abigaila: Poslušajte me, Artur, ali me ljubite, kakor jaz vas ljubim?

Masham: Bolj nego svoje življenje!

Abigaila: Tedaj mi morate nekaj obljubiti. Lehko je, da boste mislili, da hočem škoditi vašemu napredovanju, celo vaši sreči — vendar vam na celem svetu nihče ne želi tako pošteno in iskreno vsega dobrega, kakor jaz. Ali mi daste besedo, da me boste v vsem slepo poslušali?

Masham: V čem bi ne bil sporazumljen z vami?

Abigaila: V prvo zahtevam od vas, da nikdar ne govorite z vojvodinjo o najini ženitbi.

Masham: Morebiti imate prav. Rajši se obrnem takoj do kraljice.

Abigaila (živahno): Še manj.

Masham: Zato sem si danes izprosil avdi-jence od nje, in prepričan sem, da bode najino ljubezen varovala. Kajti sprejela me je prav mi-lostno, prav dobrohotno.

Abigaila (na stran): To zove dobrohotnost!

Masham: Ljubeznjivo mi je podala lepo roko, katero sem jej poljubil. (Abigaili.) Kaj vam pa je, vaša je mrzla kakor led?

Abigaila: Meni nij nič. (Na stran.) O tem mi nij nič govorila. (Glasno.) Tudi jaz, Masham, sem pri kraljici uže v veliki milosti, dokaz na dokaz mi daje, kako mi je dobra, kako mi je prijazna, a vendar bi bilo bolje za najino srečo, da bi bila ostala v siromaščini in pomanjkanji, in da bi ne bila nikdar prišla na dvor, na to polzko cesto nevarnosti in zapeljevanja.

Masham (vzburjen): Zdaj vas umejem, na vašo lepoto se nekdo ozira, nekdo hodi za vami, naju hoče ločiti, ugrabiti mi vaše srce!

Abigaila: Skoro ste ugenili. A tiho, nekdo trka. To je Bolingbroke, kateremu sem pisala, naj pride. On sam mi bode svetoval in pomogel.

Masham: Mislite?

Abigaila: A pred vsem me morate zdaj zapustiti.

Masham (se čudi): Jaz?

Abigaila: Ali mi niste obljubili, da mi boste poslušni?

Masham: Poslušen do smrti! (Poljubi jej roko, ter otide skozi vrata v ozadji.)

Peti prizor.

Abigaila.

Abigaila (gleda zaljubljeno za njim): Artur, kako ga ljubim! bolj, nego kedaj! Morebiti tudi zato, ker mi ga hočejo vsi ugrabiti! (Zopet nekdo trka na leva vrata.) Lord Bolingbroke, na tega sem pa čisto pozabila! (Odpre duri na levi.)

Šesti prizor.

Bolingbroke, Abigaila.

Bolingbroke (vesel vstopi): Prihitel sem, da sprejemem ukaze nove kraljičine ljubljenske, kajti vi ste zdaj to, — prorokoval sem to — povsodi govore o tem.

Abigaila (ga ne posluša): Da, da, kraljica me ljubi, in zdi se mi, kakor da ne more več živeti brez mene. A pridite mi na pomoč, sicer je vse izgubljeno.

Bolingbroke: Moj bog, morebiti je markiz Torcy —?

Abigaila (se udari po čelu): Glejte, na to še mislila nissem! Vojvodinja je prišla v kraljičin kabinet, in ta je podpisala.

Bolingbroke (ustršen): Potni list poslančev?

Abigaila: O! to nij glavna stvar. Le pomislite, da Masham —

Bolingbroke: Markiza iz Londona odpraviti!

Abigaila (ga ne posluša): Čez štiriindvajset ur! Pa ko bi vi vedeli!

Bolingbroke (burno): A vojvodinja?

Abigaila: Vojvodinje se nij treba več bati! Vse druge!

Bolingbroke: Zaradi koga?

Abigaila: Zaradi Mashama.

Bolingbroke (nepotrpežljiv): Ne zamenjavajte državnih zadev z ljubezenskimi. Jaz govorim z vami o miru, o vojski, o sreči vse Evrope!

Abigaila: Jaz pa govorim z vami o svojej sreči. Evropa tudi brez nas lahko izhaja, a če vi

mene zapustite, ne preostaje mi nič drugega, nego smrt.

Bolingbroke: Odpustite, ljubo dete! Gledite, čestiljublje je sebičnež, in vedno pri sebi začenja.

Abigaila: Kakor ljubezen!

Bolingbroke: Povedite torej. Vi tedaj pravite, da je kraljica podpisala?

Abigaila (nepotrpežljiva): Da, zaradi nekega postavnega načrta, ki ga vojvodinja obljubuje predložiti parlamentu.

Bolingbroke: Vem! Zato je pa z vojvodinjo zopet tako lepo sporazumljena?

Abigaila (ravno tako): Ne, zoprna ji je in ne more je videti. Jaz ne vem zakaj — a poguma nema, da bi se sprla z njo.

Bolingbroke (živahno): Torej razpok, za katerega je samo iskrice še treba — v štiriindvajsetih urah — mogoče bi bilo! Pa je niste opozorili, ako markiz še le jutri otide, da ga lahko danes še sprejme, s čimer se za nikakoršno reč ne zaveže. Toliko ozirnosti je treba imeti nasproti kralju, in to terja politika, bodoča politika. Vsaj prijazno sprejeti je treba njegovega poslanca. Ali jej niste rekli tega?

Abigaila (raztresena): Mislim, da sem — a za gotovo ne vem! Bilo mi je nekaj drugega mari.

Bolingbroke: Čisto prav — govorite tedaj o tem drugem.

Abigaila: Danes zjutraj ste me bili prestrašeno, obupano videli, ko sem bila izvedela, da vojvodinja hoče Arturu biti zavetnica; a to še nij nič. Neka druga, še neka druga imenitna gospa — (v zadregi) katere imena vam pa ne morem povedati.

Bolingbroke (na stran): Ubogo dete, ona si ne misli, da ga uže vem. (Glasno.) Od kod pa to veste?

Abigaila: To je tajnost, katere ne smem izdati, ne vprašujte me več!

Bolingbroke (važno): Odobrujem, da znate tako molčati in vas ne bodem dalje popraševal — ali ta osoba, naj si bode vojvodinja ali markiza, tudi ljubi Mashama?

Abigaila: Kaj ne, to je jako hudo, jako kruto? Vse imajo prince, vojvode in bog zna kakove visoke gospode še, da jih ljubijo, jaz pa imam le tega edinega, in kako se smem nadejati jaz, ubogo, skromno dekle, da ostane moj, ako mi ga ugrabljate dve tako visoki dami?

Bolingbroke: Tem bolje, pri dveh se je manj bati, nego li pri eni.

Abigaila (osupnena): Kako mi to dokažete?

Bolingbroke: Prav lahko. Aho hoče veliko kraljestvo vzeti majheno deželo, je izgubljena. Ako pa ima še kako drugo veliko kraljestvo taisto namero, odvisno je pridobljenje te dežele od srečnega slučaja. Kraljestvi se opazujete, izkušate prekrižati si namere, postavljaje se drugo drugemu sovražno nasproti — mej tem pa se izmuzne provincija iz nevarnosti; to stori število njenih sovražnikov. Razumejete?

Abigaila: Skoraj da! A tu je nevarnost nujna. Vojvodinja hoče drevi v svojem stanovanji sniti se z Mashamom.

Bolingbroke: Prav dobro.

Abigaila (nepotrpežljivo): O ne, mylord, to je prav slabo!

Bolingbroke: Prav to sem hotel s tem reči. —

Abigaila: Ob enem pa ga če ona druga dama tudi pri sebi imeti, in sicer ravno tisto uro.

Bolingbroke: Kaj nijsem rekel? Druga drugej škodite. Z obema vsaj se ne more sniti.

Abigaila: Upam, da z nobeno. K sreči druga dama ne ve, in morebiti celo drevi ne bode vedela, ali bode prosta — kajti ona nij vedno prosta, iz vzrokov ne, ki vam jih ne morem pojasniti.

Bolingbroke (hladno): Morebiti njen mož?

Abigaila (živahno): Skoraj toliko — in ko bi se jej posrečilo, odstraniti vse ovire —

Bolingbroke: To se jej posreči, o tem sem prepričan.

Abigaila: V tem slučaju se bode, da Arturu in meni to naznani, drevi pred vsemi pritožila o vročini, in bode z vso priprostostjo zahtevala kozarec vode.

Bolingbroke: Kar bode pomenilo toliko, kakor: pričakujem vas.

Abigaila: Tako je!

Bolingbroke: To se lahko umeje.

Abigaila: Prav lahko! — Arturu o tem nijsem prav nič povedala — saj tudi treba nij, kaj ne da? Kajti jaz nočem, da bi prišel niti k enemu niti k drugemu sestanku! In ko bi tudi celo moje življenje, vsa moja sreča bila zavisna od tega.

Bolingbroke: Kam pa mislite?

Abigaila: A vendar, ako pomišljam, imam li pravico razrušiti mu bodočnost, ga li smem izročiti najgršemu maščevanju, najmočnejšemu sovraštvu? Posebno zdaj, ko bi ga zaradi dvoboja lahko prijeli, zaprli? Kaj čem storiti? Svetujte. Ne vem si pomagati in vse svoje upanje sem postavila na vas.

Bolingbroke (ki je bil mej tem časom zamišljen, prime jo živahno za roke): Prav imate, ljubo dete — mala Abigaila, potolažite se! Markiz Torcy bode danes povabljen, drevi bo s kraljico govoril.

Abigaila (nepotrpežljiva): Toda, mylord!

Bolingbroke: Mi smo rešeni, pa Masham tudi. Ne bodem njega v zadrego spravil, ne vam škodil, in vendar bodem zabranil oba sestanka.

Abigaila: Ah, mylord! ko bi govorili resnico — računite na to, da vam bodem vedno hvaležna prijateljica. Vrata kraljičina se odpirajo! Idite, da vas kdo ne vidi.

Bolingbroke (zagleda vojvodinjo; hladno): Zdaj lahko ostanem, me je uže videla.

Sedmi prizor.

Prejšnja, Vojvodinja (prihaja iz sobe na desni. Ko vojvodinja zapazi Bolingbroka in Abigailo, se proti tej nekako ironično zgane. Abigaila ravno tako, in otide. Bolingbroke stoji med obema damama).

Bolingbroke (ironično): Hvala bogu! Glas krvi se je končno vzbudil in vidim, da ste se svojo sorodnico v najboljšem sporazumljenji! To potrjuje moje upanje.

Vojvodinja (ravno tako): Vi ste prorokovali, da se bodeva še ljubila.

Bolingbroke (galantno): Jaz sem uže začel. Kaj pa vi, mylady?

Vojvodinja: Jaz še le občudujem vašo ročnost in vaše talente.

Bolingbroke: Dostavite še: moje poštenje — kajti do drugega dné sem zvesto spolnoval, kar sem bil obljubil.

Vojvodinja: Jaz isto tako! Jaz sem ono, s katero sem vas ravnokar našla v prijaznem pogovoru, po vaši želji namestila v obližji kraljice, da moje namere lahko opazuje ter jih vam poroča, da se veste ravnati.

Bolingbroke: Vam ne ostane skrita nobena stvar; vi ste preveč bistrourni.

Vojvodinja: Vsaj toliko, da vam lahko prekrizam račun. Na vaše povelje je hotela gospica Abigaila izprositi, da bi bil markiz Torcy povabljen.

Bolingbroke: To nij bilo prav od mene, da sem se obrnil na mlado deklico; na vas, mylady, bi se bil moral obrniti — in to bodem tudi še storil. — (Bliža se mizi ter vzame z nje tiskan list.) Tukaj so vabilni listi, katere razdeljevati imate pravico samo vi, kot prva dama na dvoru. Prepričan sem, da mi boste to ljubav izkazali.

Vojvodinja (smeje se): Zares, mylord? Ljubav — jaz vam?

Bolingbroke: Dobro razumite, proti še večji ljubavi, katero jaz vam izkažem; saj poznate način, kako se postavlja drug proti drugemu! Dobiček je zopet na vaši strani. Dvesto za sto, kakor pri mojih dolgovih.

Vojvodinja: Mylord, ako ste morebiti kake liste kje izmekali ali kupili, objavljam vam, da sem si tudi jaz nepravično pridobila nekaj listov. Jaz imam nekaj prav ljubeznjivih listov od gospe vicomtesse Bolingbroke, vaše soproge. (Polglasno v zaupnosti.) Dobila sem jih od lorda Evandala.

Bolingbroke (ravno tako in smeje se): Brez dvoma ste je z gotovim denarjem plačali.

Vojvodinja (srdita): Mylord!

Bolingbroke: Pa ne brigam se, katerih sredstev ste se k temu posluževali. Vi imate liste in jaz vam jih nočem ugrabiti, niti vam nočem žugati. Nasprotno: akoravno je primirje nehalo, hočem vendar ravnati z vami, kakor da bi še trajalo. Hočem vam v vašo korist nekaj zaupati.

Vojvodinja (ironično): Kar bi mi bilo prijetno?

Bolingbroke (smeje se): To mislim da ne, a ravno zato vam objavim. (Polglasno.) Vi imate teknico!

Vojvodinja (živahno): Kaj hočete s tem reči?

Bolingbroke: Neka lady pri dvoru, visoka dama, se je zagledala v Mashama. Jaz vem uro, trenotek, kraj in znamenje sestanka.

Vojvodinja (se trese jeze): Vi me varate!

Bolingbroke (hladno): Kar sem vam zdaj povedal, je ravno tako res, kakor da ga vi sami denes po večernem poklanjanju pričakujete.

Vojvodinja: Moj bog!

Bolingbroke: Bržkone so vam hoteli to zaprečiti, kajti sklenilo se je, ugrabiti vam mladega moža in premagati vas. Bog vas obvaruj, mylady. (Hoče otiti skozi vrata na levi.)

Vojvodinja (burno, in gre za njim skoraj do mize, ki na levi stoji): Kaj ste ravnokar dejali, kraj sestanka? znamenje? govorite!

Bolingbroke (jej ponuja pero, katero je vzel z mize): Takoj, da le povabilo na markiza Torcya podpišete. (Vojvodinja sede živahno k mizi): Povabilo v navadni obliki, s katerim izkažete markizu dolžno čast, vi pa lahko še zmerom odbijate njegove ponudbe in nadaljujete z njim in z menoj vojsko. (Pozvončka, ko vidi, da je list zapečaten. Sluga

vstopi; on mu poda list.) Ta-le list markizu de Torcy, v poslaniškem hotelu. (Sluga otide.) V petih minutah ga bode imel.

Vojvodinja: No, mylord, kako se dama zove?

Bolingbroke: Denes zvečer bode v krogu kraljičinem.

Vojvodinja: Lady Abermale, ali pa lady Elworth, ena teh dveh gotovo!

Bolingbroke (važno): Imena njenega sicer ne vem, a kmalu ga bomo izvedeli. Ona, ki bo odšla, da se more drevi sniti z Mashamom. Znamenje, za katero sta se zmenila —

Vojvodinja (nepotrpežljiva): Povedite — prosim vas!

Bolingbroke: Čisto glasno bode dama zahtevala od Mashama kozarec vode.

Vojvodinja: Drevi — v krogu kraljičinem.

Bolingbroke: Sami se boste prepričali, ali nij bilo vse natančno, kar sem povedal.

Vojvodinja (jezna): Gorje jim! nobeni ne bom prizanesla.

Bolingbroke (na stran): Na to sem računil.

Vojvodinja: Pa če ji pred celim dvorom potegnem krinko raz obraz.

Bolingbroke: Pomirite se, tam-le gre kraljica sè svojimi damami.

Osmi prizor.

Kraljica vstopi z damami svojega spremstva skozi vrata na desni; gospodje z dvora in člani parlamenta prihajajo skozi glavna vrata. — Najimenitnejše dame vsedejo se v krog na desni, **Abigaila** in nekatere častne dame stoje za njimi. Na levi in v ospredji gledališča: **Bolingbroke** in nekateri člani parlamenta; na desni **vojvodinja**; ona opazuje vse dame. Od taiste strani **Masham** in nekaj oficirjev.

Vojvodinja (na stran, opazujoč vse dame): **Katera je?** tega ne morem pogoditi. (Kraljici, ki se bliža.) Priredila bodem zdaj igro Vašega Veličanstva.

Kraljica (išče z očmi **Mashama**): Dobro! (Na stran.) Ne vidim ga.

Vojvodinja (glasno): Priljubljeno igro Vašega Veličanstva! (Bliža se kraljici, tihoma.) Ugovarjanje je bilo tako močno, da sem bila — samo zaradi lepšega — prisiljena, markizu de **Torey** poslati povabilo.

Kraljica (je ne posluša in se ne ozira): Prav dobro! (Zagleda **Mashama**.) Tukaj je!

Vojvodinja: S tem bode opozicija zadovoljna.

Kraljica (se ozira za **Mashamom**): Da, pa **Abigailo** bode veselilo.

Vojvodinja: Zares? (Vojvodinja se pripravlja za kraljičino igro. Mej tem se približa član parlamenta, skupini na levi, pri kateri je Bolingbroke.)

Član parlamenta: Da, gospoda, za gotovo vem, da je vse obravnavanje pretrgano.

Bolingbroke: Mislite?

Član parlamenta: Vpliv vojvodinje je tolik, da poslanec niti k avdijenci nij bil puščen.

Bolingbroke: To je nezaslišano.

Član parlamenta: Jutri pa uže otide, pa kraljice še videl nij.

Thompson (javlja): Gospod poslanec markiz de Torcy. (Vsi so iznenadjeni. Vsi vstanejo in se priklonijo. Bolingbroke mu gre naproti, poda mu roko in ga predstavi kraljici.)

Kraljica (jako prijazna): Gospod markiz, dobro ste nam došli; jako nas veseli, da vas vidimo.

Vojvodinja (tiho kraljici): Za božjo voljo, nič več, Veličanstvo!

Kraljica (se obrne k Bolingbroku, ki stoji na drugi strani, poluglasno): Vedela sem, da vam bode to povabljenje prijetno, in vidite, da, ako mi je mogoče —

Bolingbroke (se spoštljivo prikloni): Premilostni ste, Veličanstvo!

Markiz (tiho Bolingbroku): Ravno zdaj le sem dobil vabilo.

Bolingbroke (ravno tako): To vem.

Markiz (ravno tako): Naša stvar stoji tedaj dobro?

Bolingbroke (ravno tako): To bode od nas zavisno.

Markiz: Od parlamenta ali od ministrov?

Bolingbroke: Ne, od lahne, površne zveze! (V sredo odra neso igralno mizo, zraven pa postavijo fauteuil in dva stola.)

Vojvodinja (od druge strani, h kraljici obrnena): Izvolite Veličanstvo milostno izbrati soigralce.

Kraljica: Meni vse enako, volite sami.

Vojvodinja: Lady Abercrombie?

Kraljica: Ne! (Pokaže damo poleg sebe.) Lady Abermale.

Lady Abermale: Zahvaljujem se, Vaše Veličanstvo.

Vojvodinja (na stran): Jaz pa tudi. (Opazuje lady Abermale.) Na ta način ne bo imela prilike, da bi govorila z njim. (Glasno.) Tretja osoba?

Kraljica: Tretja? (Zagleda markiza de Torcy, ki se jej bliža.) Gospod poslanec. (Začudenje, splošno osupnenje, Bolingbroke vesel.)

Vojvodinja (tiho kraljici očitaje): Tako izvolitev — tako odlikovanje!

Kraljica (ravno tako): Kaj to deje!

Vojvodinja (ravno tako): Vidite Veličanstvo, kak vtis je to naredilo.

Kraljica (ravno tako): Pa bi bili vi sami volili.

Vojvodinja (ravno tako): Mislilo se bode —

Kraljica (ravno tako): Kar se bo hotelo! (Markiz de Torey, ki je bil svoj klobuk dal nekomu iz družbe, poda kraljici roko, pelje jo k igralni mizi ter sede med njo pa med lady Abermale. — Vojvodinja, vedno oziraje se, oddali se nevoljna od mize in stopi na levo stran.)

Bolingbroke (poleg nje, tiho): To je bilo prevelikodušno, vojvodinja. Markiz se udeležuje igre s kraljico; to je več, nego sem zahteval!

Vojvodinja (nevoljna): Tudi več nego sem jaz hotela!

Bolingbroke: On je pač toliko razumen in tudi mož po tem, da si bo to milost v korist obrnil. Le pogledite, kako živahno, kako ljubeznjivo se pomenkuje z Njenim Veličanstvom.

Vojvodinja: Zares! (Hoče iti k igralni mizi.)

Bolingbroke (jo zadržuje): Pa namestu da ju motiva, je bolje, da ju opazujeva in poslušava, kajti mislim, da se trenotek bliža —

Vojvodinja: A ona dama tukaj nij navzočna.

Kraljica (vedno igra, in vidi se, kakor da poslancu odgovarja): Prav imate, gospod markiz, tukaj v dvorani je neznosna soparica. (Urno se k Mashamu obrne.) Masham! (Masham se prikloni.) Dajte mi kozarec vode! (Vojvodinja vsklikne, in stori nekaj korakov proti kraljici.)

Vojvodinja: Moj bog!

Kraljica: Kaj vam pa je, vojvodinja?

Vojvodinja (se težko obvladuje): Kaj mi je? Vaše Veličanstvo še vpraša — je li mogoče!

Kraljica (vedno sedeča, se obrne): Kaj hočete s tem reči? Zakaj ta vznemirjenost?

Vojvodinja: Da se je Vaše Veličanstvo tako spozabilo!

Bolingbroke in Markiz (jo skušata pomiriti): Gospa vojvodinja!

Lady Abermale: Da tako malo spoštujete Njeno Veličanstvo!

Kraljica (dostojno): Kaj pa, kaj sem pozabila?

Vojvodinja (v zadregi, skuša popraviti): Postave etikete — predprave razliĝnih ĉastnih sluŝeb v palaĉi — eni vaŝih dam pristoja pravica Vaŝemu Veliĉanstvu kaj podati —

Kraljica (osupnena): Pa za to tak hrup! (Obrne se k mizi.) No, dobro, vojvodinja, podajte mi vi sami kozarec vode.

Vojvodinja (osupnena): Jaz!

Bolingbroke (vojvodinji, kateri Masham daje podajni krožček): Priznati moram, vojvodinja, to je preveč, ako ste prisiljeni, da zahtevano vodo sami podaste, in sicer v navzočnosti obeh — to je še bolj pikantno!

Vojvodinja (toliko da se vzdržuje, jemlje krožček, katerega jej ponuja Masham): Ah!

Kraljica (nepotrpežljiva): No, mylady, ste li razumeli? Pravica, ki ste jo tako burno zahtevali. (Vojvodinja vsa vzburjena podaje s tresočo roko kraljici kozarec vode, ki s krožčka zdrči in kraljici na obleko pade.)

Kraljica (urno vstane): Vi ste pa tudi tako nerodni — (Vsi vstanejo in Abigaila stopi na desno zraven kraljice.)

Vojvodinja: Prvič Vaše Veličanstvo tako govori z menoj!

Kraljica (britko): To najjasnejše kaže, da sem milostna!

Vojvodinja (ravno tako): Ko sem storila toliko za vas!

Kraljica (ravno tako): Pa nočem, da bi mi to zanaprej vedno očitati.

Vojvodinja: Temu Vašega Veličanstva nòčem izpostavljati, in ako mene ne potrebujete več, prosim, da mi daste slovo.

Kraljica: Dovoljeno vam je.

Vojvodinja (na stran): Moj bog!

Kraljica: Ne zadržavam vas več; gospodje in gospe, izvolite se oddaliti.

Bolingbroke (tiho vojvodinji): Vojvodinja, treba je popuščati —

Vojvodinja (na stran, vzneta): Nikdar! Pa Masham! On se tudi ne bode shajal z njo! (Glasno kraljici.) Še eno besedo, Veličanstvo. Odločivši svojo čast kot prva dvorska dama, štejem si za dolžnost, poročati o zadnjih ukazih, ki sem jih sprejela.

Bolingbroke (na stran): Kaj bode li začela?

Vojvodinja (kaže na Bolingbroka): Na zahtovo mylorda in njegovih kolegov mi je Vaše Veličanstvo zaukazalo, naj vse svoje moči napnem, da se dobi morilec Riharda Bolingbroka.

Bolingbroke (na stran): Moj bog!

Vojvodinja (Bolingbroku): Vam, mylord, izročam zdaj zločinca. Zaprite pri tej priči sir Mashama — kajti on je!

Kraljica (bolestno): Masham, je li res?

Masham (pobesi glavo): Da, Vaše Veličanstvo!

Vojvodinja (zapazi kraljičino žalost, tiho Bolingbroku): Maščevala sem se!

Bolingbroke (ravno tako, vesel): A zmagali smo mi!

Vojvodinja (ponosno): Ne še, gospoda!
 (Na znamenje kraljice sprejme Bolingbroke meč, katerega mu je dal Masham. Kraljica gre, na Abigailo oprta, v svoje sobane; vojvodinja otide skozi ozadje.

(Zastor pade.)

Peto dejanje.

(Prizorišče predstavlja boudoir kraljičin. Dvoje vrat v ozadji. Na levo okno z balkonom. Na desni vrata, ki peljejo v kraljičine sobane. Na levi miza in postelja.)

Pervi prizor.

Bolingbroke vstopi skozi leva vrata v ozadji).

Bolingbroke: „Po seji v parlamentu v kraljičinem boudoiru.“ Tako mi je Abigaila pisala. Tukaj sem! Ko sem prišel, so se odprle vse duri! — Ali hoče kraljica sama, ali hoče moja ljubeznjiva zaveznica govoriti z menoj? Vse eno — vojvodinja pa kraljica si niste dobri; te dve visoki prijateljici ste čakali samo prilike, da si poveste,

kako radi se imate. Ker sem poznal ošabni in brezobzirni značaj vojvodinje, nijsem dvomil ni eden trenotek ne, da bode brezobzirna tudi njena vzbujenost. A pričakoval sem vendar še več! Mislil sem, da bode v navzočnosti vsega dvora kraljici tajno kovarstvo in namenjeni sestanek očitala — a o pravem času se je še brzdale. A prvi napad je storjen, vojvodinja je zapala nemilosti — stranka whigov je besna, zavrgla je nasvetovano postavo, in občni prevrat je blizu. Saj sem dejal, da bode osoda države odvisna od onega kozarca vode. (Pomišlja.) Kadar bodem minister —

Drugi prizor.

Bolingbroke, Abigaila (pride skozi vrata v ozadji).

Abigaila: Ah, mylord, vi ste tukaj!

Bolingbroke: Ravno mi po mislih hodi ministerstvo.

Abigaila: Katero?

Bolingbroke: Moje, kadar bodem v njem, kar se ne more več dolgo odlašati.

Abigaila: Nasprotno, mi smo dalje od cilja, nego li prej.

Bolingbroke: Kaj pravite?

Abigaila: Le potrpite malo. Mej tem, ko sem bila v kraljičinem boudoiru — da bi z njo delala in o Mashamu govorila — (živahno) za katerega se vendar nij ničesa bati, kaj ne?

Bolingbroke: On je vjetnik na častno besedo, v najlepši sobi v hotelu.

Abigaila: A zanaprej?

Bolingbroke: Nij se nič bati, da ga le odpeljemo.

Abigaila: Vi mi delate strah —

Bolingbroke: Vi meni tudi — izgovorite!

Abigaila: H kraljici je prišla lady — lady — kako se uže zove? Velika dama, ki je prav pobožna —

Bolingbroke: Lady Abercrombie.

Abigaila: Tako je — z lordom Devonshirom in Walpoolom.

Bolingbroke: Prijatelji vojvodinje.

Abigaila: Katere je bržkone ona poslala, in ki so kraljici objavili, kako slab vtis je naredila vest, da je vojvodinja prišla v nemilost, da je stranka whigov besna in da je v seji denšnjega večera zavržen nasvet o Stuartih.

Bolingbroke: A kaj je kraljica na to odgovorila?

Abigaila: Nič nij odgovorila. Nij vedela, kaj bi sklenila, poprašujoč me je gledala, kakor da bi hotela izvedeti, kaj mislim.

Bolingbroke: To bi jej bili morali povedati.

Abigaila: Kakor da bi o tem kaj umela.

Bolingbroke: Vse edno — kaj je bil konec?

Abigaila: Kraljica je še omahovala, a lady Abercrombie jej reče tiho —

Bolingbroke: Kaj pa?

Abigaila: Vsega nijsem mogla razumeti, a bila sem dosta blizu, da sem razumela imeni lord Evandale pa Masham! (Živahno.) Da, gotovo, te dve sem natančno slišala. Obraz kraljičin, ki je bil dozdej oster in hladen, postal je naenkrat prijazen. Rekla je potem: „Ne govorimo več o tem, naj pride, jaz jo hočem zopet videti.“

Bolingbroke (burno): Vojvodinja naj pride zopet v to palačo, iz katere sem mislil, da sem jo prognal za vselej!

Abigaila: Vse, na kar sem se v tej zmešnjavi domislila, je bilo, da vam takoj pišem, da pridite v palačo, da vam objavim, kaj se je tukaj zgodilo in kaj je uže skleneno.

Bolingbroke: S kom?

Abigaila: Mej kraljico pa ono gospodo, glede sprave.

Bolingbroke (nepotrpežljiv): No?

Abigaila: Skleneno je, da vojvodinja, ki je včeraj zahtevala svoje poslovljenje kot prva dvorska dama, ima danes priti, da kraljici izroči ključ do tajnih sob (kaže na vrata na desni) ključ, ki jej dovoljuje, da nevidena, kadar hoče, pride h kraljici.

Bolingbroke (nepotrpežljiv): To vem.

Abigaila: Kraljica se bode branila, vzeti ga — vojvodinja bode potem pred Nje Veličanstvom padla na kolena, kraljica jo bode vzdignila, jo objela, markiz de Torcy bo še danes —

Bolingbroke: O, kako slabotne so ženske! In v taistem trenutku, ko smo imeli zmago uže za dobljeno —

Abigaila: Moramo jo za vselej izgubiti.

Bolingbroke: Ne, ne, sreča pa jaz se pozna predobro, da bi se zapustila na ta način! Tolikrat sem jej kljuboval, da mi hoče včasi nagajati, — a vedno se povrača k meni! Sprava — zvidenje — kdaj se ima to zgoditi?

Abigaila: Čez pol ure.

Bolingbroke: Jaz moram s kraljico govoriti.

Abigaila: Zaprla se je z ministri, ki so k njej prišli. Zato pa je tudi mene odpravila.

Bolingbroke (se udari po čelu): Moj bog, moj bog! Kaj pa zdaj početi? Vendar jo moram videti, izvedeti moram, kaj je tako naglo ugasnilo sovraštvo, katero sem jaz zanetil, in katero moram zopet zanetiti. A samo pol ure časa je!

Abigaila (pokaže na leva vrata v ozadji, ki se odpirajo): Kaka sreča! Glejte kraljico!

Bolingbroke (se oddahne): Saj sem vedel, da me sreča nikdar popolnem ne zapusti. Zapustite nas, Abigaila. Pazite, kdaj pride vojvodinja, pa mi takoj objavite!

Abigaila: Da, mylord, bog z vami!

(Abigaila otide skozi desna vrata v ozadji.)

Tretji prizor.

Kraljica, Bolingbroke.

Kraljica (na stran): Za to ceno si hočem kupiti mir — sklenila sem za trdno! (Povzdigne oči, vesela.) Ah! vi Bolingbroke, vesela sem, da vas vidim! Takega dolgega časa nijsem še trpela, kakor danes.

Bolingbroke (se ironično smeje): Izvedel sem za nov dokaz milosti Vašega Veličanstva! Da ste tako velikodušni, da hočete pozabiti včerajšnjo vzburjenost.

Kraljica: Pozabiti, pravite? Bog obvaruj! o tem se ne more govoriti, to je vse. O, ko bi vi vedeli, kaj sem morala sinoči, davi slišati zaradi onega nesrečnega kozarca vode. Moje čutnice so neizrečeno vzbunjene — več ne morem prenašati, da bi se o tem govorilo.

Bolingbroke: Vaše Veličanstvo je potolaženo?

Kraljica: Proti moji volji, a stvar je morala imeti konec. Ali niste osupnjeni o žrtvah, ki sem jih storila za mir, vi, ki ste tako zavzeti zanj? Pa uboga vojvodinja! (Bolingbroke se zgane osupnen.) Moj bog, saj je ne branim — bog me tega varuj. A včasih jo tudi po krivici tožijo. Njo bolj, nego kako drugo! Jaz ne mislim na zadnjo denarno pomoč, niti na padec Bouchaina — nijsem imela časa, da bi to preiskavala. A kar ste mi rekli o mladem Mashamu —

Bolingbroke: No!

Kraljica (pomirjena se smehlja): Motili ste se.

Bolingbroke (na stran): To je torej bilo!

Kraljica: Ona ne misli nanj — nasprotno!

Bolingbroke: Kaj mislite?

Kraljica (smehljaje se): Jaz imam najočividnejše dokaze, najvažnejše razloge, da to mislim. — Ona je z lord Evandalom v najboljšem sporazumljenji.

Bolingbroke (smehljaje se): To je Vašemu Veličanstvu važen razlog?

Kraljica (resno): To je da! (Smeje se.) A priznajte, mylord, kako sem vendar mogla ubogo vojvodinjo tako razžaliti? Ne umejem, kako da mi je kaj takega prišlo na um. Ko bi bila Mashama ljubila, ali bi ga bila včeraj pred celim dvorom ovadila, ali bi ga bila dala po vas zapreti?

Bolingbroke (polglasno): Kaj pa, ko bi bilo to le vzkipenje jeze, ljubosumnja, česar se zdaj kesa?

Kraljica: Govorite jasnejše.

Bolingbroke (s smehom in vedno polglasno): Vojvodinja je sumila, da bode Masham včeraj zvečer imel taje sestanek.

Kraljica (na stran): Moj bog!

Bolingbroke: S katero damo, tega ne znam — kdo ve, ali je res? Toda ako Vaše Veličanstvo zapoveduje, bodem skušal ime izvedeti.

Kraljica (živahno): Ne, ne, tega nij treba.

Bolingbroke: Kar pa Vašemu Veličanstvu za gotovo lahko trdim, je, da je imela vojvodinja včeraj zvečer z Mashamom sestanek dogovorjen.

Kraljica: Sestanek?

Bolingbroke (živahno): Da, Veličanstvo.

Kraljica (burno): Včeraj! z njim? Torej sta oba sporazumljena?

Bolingbroke (živahno): Naj Vaše Veličanstvo zdaj samo sodi, kako je morala v svojem obupu se kesati, — da je v svojem prvem vzburjenji odpovedala se svojej častnej službi, kot prva dvorska dama; da je izgubila moč, dostojanstvo, da nij mogla Mashama več braniti, ki je postal moj vjetnik! Ker poleg tega ne more, kadar bi hotela, priti v palačo, ne more sè svojim ljubljencem govoriti, kadar bi se jej zdelo. Zato si tako želi sprave; zato napenja vse moči, da bi prišla zopet na dvor.

Kraljica (na stran): Nikdar!

Četerti prizor.

Bolingbroke, Kraljica, Abigaila (skozi vrata v ozadji).

Abigaila (teče jako vzburjena k Bolingbroke): Mylord, mylord!

Kraljica (burna): Kaj je?

Abigaila: Vojvodinja se je ravnokar pripeljala na dvorišče v palači.

Kraljica: Vojvodinja! (Stopi v sredo gledišča.) Kako se drzne, da hoče pred-me priti?

Abigaila: Prišla je, da prosi Vaše Veličanstvo zaradi včerajšnjega vedenja odpuščenja.

Kraljica: Njenega opravičevanja nočem poslušati. Jaz pozabljam osobne razžalitve, onih pa, ki se tičejo moje krone, nikdar. Včeraj je vojvodinja v svojej ošabnosti navlašč, ne slučajno, pozabila, kako spoštovanje je dolžna svojej vladarici!

Bolingbroke: Ta namera je bila dobro preračunjena!

Thompson (se prikaže pri vratih v ozadji): Vojvodinja Marlborough v sprejemnici pričakuje ukazov Vašega Veličanstva.

Kraljica: Idi, Abigaila in izroči jej jih: da je ne moremo sprejeti, da je mesto, katero je pri nas zavzemala, uže oddano, da nam ima do jutri patent za prvo dvorsko damo in posebno ključe do soban, v katere ne sme več stopiti, poslati v palačo. Idi!

Abigaila (iznenadena): Kako? Je li mogoče?

Bolingbroke (hladno): Idite, gospica Abigaila, pa slušajte povelja Njenega Veličanstva.

Abigaila: Mylord! (Na stran.) Njemu je vse mogoče! (Abigaila otide skozi stranska vrata zadej.)

Peti prizor.

Kraljica, Bolingbroke (Bolingbroke se bliža kraljici, ki je občinstvu na desno sela v fauteuil).

Bolingbroke: Dobro, vladarica moja, prav dobro!

Kraljica (navdušeno, kakor da je ponosna zaradi svojega poguma): Nij res, pravijo, da sem slabotna — pa nijsem!

Bolingbroke: Zdaj imamo dokaze!

Kraljica (burno): Preveč so mojo potrpežljivost zlorabili!

Bolingbroke: Takega nedostojnega vedenja država nij smela več trpeti.

Kraljica: To tudi jaz mislim.

Bolingbroke (živahno): Zapovedujte, Veličanstvo! moji prijatelji pa jaz smo pripravljeni izvrševati Vaše ukaze.

Kraljica (vstane): Ukaze? Prav — dala vam jih bom! Vam, Bolingbroke, zaupam; pa povedite mi kako je z Mashamom?

Bolingbroke: Masham ostane zdaj moj vjetnik in z njegovimi zadevami se bomo pečali, kadar bode novo ministerstvo sestavljeno, parlament razpuščen in vojvoda Marlborough poklican od svojega mesta.

Kraljica (urno): Dobro, ukazala bom, naj se obsodi.

Bolingbroke (živahno): Maršal?

Kraljica: Ne, ne, Masham!

Bolingbroke (na stran): Vedno Masham!

Kraljica (ravno tako): Kajti jaz hočem, da bode kaznovan, obsojen; jaz hočem to!

Bolingbroke (na stran): Moj bog!

Kraljica: Ugrabil vam je sorodnika, ki ste ga ljubili, in vojvodinja izgubi na ta način vse nadeje.

Bolingbroke (urno): Nasprotno — večja usluga bi se jej ne mogla storiti! — Ona dva sta se razprla, sta strašno razsrjena drug na drugega!

Kraljica (katere srd mahoma izgine): A! (mlejša) tega mi niste povedali!

Bolingbroke (polglasno in smeje se): Prepričala se je, da je Masham ne ljubi, in da mu je uže neka druga vzela srce.

Kraljica: Veste li to za gotovo? Kdo vam je povedal?

Bolingbroke: Moj mladi vjetnik mi je sam priznal, da je skrivno zaljubljen v neko damo na dvoru, kateri pa svojega nagnenja nikdar nij objavil. Več od njega nijsem mogel izvedeti.

Kraljica (zadovoljna): To je kaj drugega — (se popravlja) hotela sem reči — prav čudno. O tem bodeva že pozneje govorila.

Bolingbroke: Kakor zapovedate. (Živahno.) Upam, da bodem drevi Vašemu Veličanstvu smel podati listo svojih novih kolegov, s katerimi sem uže davno sporazumljen. Odlok o razpuščenji —

Kraljica: Dobro, dobro!

Bolingbroke (ravno tako): Z markizom de Torcy se ima začeti razgovarjanje.

Kraljica (ravno tako): Da, da!

Bolingbroke: Hoče li Vaše Veličanstvo imeti milost, dati svoj podpis?

Kraljica: Gotovo. Samo, ali bi ne bilo poprej dobro Mashama izprašati, da se zvedo skrivni nameni vojvodinje in da se preprečijo?

Bolingbroke: Gotovo; to se pravi, skrivaj da se ne more slutiti?

Kraljica: Zakaj pa?

Bolingbroke: Ker sem odgovoren zanj. Ker mu ne dovoljujem, da bi govoril s katerim koli, najmanj pa s kom od dvora — a drevi, ko ne bo več nevarnosti, da bi ga izpoznali —

Kraljica: Umejem.

Bolingbroke (gre čez oder in se bliža vratom v ozadji): Osvoboditi hočem svojega vjetnika, da ga moremo izprašati — ali temveč, da ga

Vaše Veličanstvo lahko izpraša, kajti meni čas ne bo dopuščal.

Kraljica (vesela): Dobro, dobro! (V tem trenotku vojvodinja za par sekund odpre vrata.)

Vojvodinja (zapazi Bolingbroka): Bolingbroke!! (Urno zopet zapre duri.)

Kraljica (obmolkne pri tem hrupu): Tiho!

Bolingbroke: Kaj je bilo to?

Kraljica (kaže na kabinet na desni): Nič, mislila sem, da od one strani šum prihaja. (Vrne se k njemu vesela.) Drevi!

Bolingbroke (odhajaje): Pred enajstimi pride Masham k Vašemu Veličanstvu. (Bolingbroke otide skozi leva vrata zadaj.)

Šesti prizor.

Kraljica ga spremlja nekoliko korakov, pa zagleda Abigailo, ki vstopa skozi desna vrata v ozadji.

Kraljica (se nasloni na posteljo na levi): Dobro, da si prišla — kaj pa vojvodinja.

Abigaila: Ah, ko bi Vaše Veličanstvo vedelo —

Kraljica (sede): Sédi sem le k meni. (Abigaila se obotavlja.) Idi vendar, kaj je rekla?

Abigaila: Nič! A srd in ošabnost sta ji švigala iz očij!

Kraljica (smehlja se): To verjamem, kajti to, kar sem ti naročila, da jej poročiš, moralo ji je vendar jasno pokazati, kdo jo bode v bodoče nadomestoval.

Abigaila (iznenadena): Veličanstvo!

Kraljica: Da, Abigaila, ti mi imaš v prihodnje vse biti, tebi bom vse zaupala, ti mi bodeš prijateljica. O! vse ima drugače biti, kajti od danes naprej zapovedujem, kraljujem! Pripoveduj dalje. Torej meniš, da je vojvodinja razsrjena?

Abigaila: O tem sem prepričana, kajti stopaje po veliki stolbi doli, govorila je z vojvodinjo Norfolško, katera jo je peljala pod pazduho — gospica Price je to čula, in njenim besedam se sme verjeti: „In da mi je to v pogubljenje, nad kraljico se moram maščevati!“

Kraljica: Moj bog, kaj praviš?

Abigaila: Potem je pristavila: „Važne reči sem izvedela, ki mi bodo koristile!“ Potem ste obe odšli, gospica Price nij mogla ničesa več razumeti!

Kraljica: Kake stvari je pač zvedela?

Abigaila: Bržkone glede politike.

Kraljica: Ali pa morebiti, kar smo se zgovorili na včerajšnji večer.

Abigaila: Česa se je pri tem bati?

Kraljica: Gotovo ničesar ne! Kajti sinoči sem hotela Mashama v tvoji navzočnosti povprašati, — o neki važni zadevi — hotela sem vedeti, koliko sem bila prevarjena, hotela sem slišati resnico.

Abigaila: To je pač dovoljeno — posebno kraljici!

Kraljica: Meniš?

Abigaila (živahno): Kaj pa more reči? Vaše Veličanstvo ga nij videlo. (Na stran.) Hvala bogu! (Pomirjena.) Zdaj pa, ko je vjetnik, bilo bi celo nemogoče.

Kraljica (v zadregi): Ko bi pa ne bilo nemogoče?

Abigaila (prestrašena): Kaj Vaše Veličanstvo s tem misli?

Kraljica: Ti ne veš, Abigaila, da bode prišel, da ga pričakujem.

Abigaila (živahno): Njega, Veličanstvo?

Kraljica (jo prime za roke): Kaj ti pa je?

Abigaila: Bojim se, tresem se —

Kraljica (s hvaležnostjo, vstane): Zá-me! potolaži se, saj nij nevarnosti.

Abigaila: Ko bi vojvodinja vedela — da o tej uri v palači — v sobanah Vašega Veličanstva — pa saj to nij mogoče. Masham je izročil Bolingbrokovemu varstvu, ki mu ne bode dal svobode, sicer pride sam v nevarnost.

Kraljica (kaže na leva vrata v ozadji, ki se odpirajo): Tiho, je uže tu!

Abigaila (hoče Mashamu nasproti teči): Pravični bog!

Kraljica (jo zadržava): Ne zapusti me.

Abigaila (ljubosumno): Ne, Veličanstvo, gotovo ne!

Sedmi prizor.

Masham, Kraljica, Abigaila. (Masham se počasi približa, spoštljivo pozdravi kraljico, ki mu nič ne spregovori, ampak mu le pomigne z roko, naj pride bliže.)

Kraljica (tiho Abigaili): Zapri duri, pa pridi nazaj. (Abigaila zapre duri, ki peljô v kabinet na desni in v ozadji, potem urno priteče nazaj in sede h kraljici.)

Masham: Lord Bolingbroke me pošilja, da izročim Vašemu Veličanstvu te listine, kateri so, kakor je on rekel, velike važnosti.

Kraljica (dobrotno, jemaje listine): Zahvaljujem se Vam.

Masham: Rekel mi je, naj jih prinesem nazaj s podpisom Vašega Veličanstva.

Kraljica: To bi bila skoraj pozabila. (Stopi k mizi na levo in sede — pregledujoč listine.) Ah! moj bog, koliko jih je! (Sleče rokavice, vzame pero ter urno podpisuje, ne da bi čitala različne odloke. Mej tem časom se je Masham Abigaili približal, ki stoji na drugi strani.)

Masham: Kaj vam pa je, gospica Abigaila, da ste tako blede?

Abigaila (polglasno, nemirna): Poslušajte me, Artur; jaz imam oblast, dostojanstvo vojvodinje —

Masham (vesel): Je li mogoče?

Abigaila: Dopadenje kraljice. A sklenila sem, da se odrečem vsej tej sreči dobrovoljno.

Masham (osupnen): Zakaj?

Abigaila: Zaradi vas! — Ali bi storili vi taisto zá-me, ko bi se vam sreča še tako ljubezljivo smehljala?

Masham (živahno): Ali morete še vprašati?

Abigaila (trese se): Vas ljubi plemenita dama, najimenitnejša v celem kraljestvu!

Masham: Kaj pravite?

Abigaila: Tiho. (Kaže na kraljico, ki je dovršila podpisavanje, in ki se jima bliža.) Kraljica hoče govoriti z vami.

Kraljica: Tu so odloki, katere vam je Bolingbroke naročil predložiti v podpis.

Masham: Zahvaljujem se, Veličanstvo, in javil bodem mylordu, da je postal minister.

Kraljica: Vi ravnate jako velikodušno, kajt ker ima zdaj oblast, bode gotovo proganjal naš sprotnika svojega bratranca Riharda Bolingbroka.

Masham: Tega se ne bojim, kajti on vé, kako je nastal oni dvoboj.

Kraljica: Razen tega pa stojite pod visokim varstvom — pred vsem vam je zagotovljeno naše, še bolj pa varstvo vojvodinje. (Sede na posteljo, občinstvu na levo, Masham stoji pred njo, Abigaila pa za posteljo, na katero se opira, opazujoč jo.) Zagotavljalo se mi je, Masham — a tega ne boste obstali, ker se mi zdite jako molčljivi — zagotavljalo se mi je, da ljubite vojvodinjo.

Masham: Ne, Veličanstvo, na moje pošteno ime, ne!

Kraljica: Zakaj se hočete zarad tega braniti? Vojvodinja je jako lepa, jako ljubeznjiva, in dostojanstvo, katero zavzema —

Masham: Kaj mi je dostojanstvo — na to človek ne misli, ako ljubi — (zagleda Abigailo,

ki stoji za kraljico) a jaz ljubim neko drugo! (Abigaila se zgane prestrašena.)

Kraljica (povesi oči): To je kaj družega! Je li ona, ki jo ljubite, lepa?

Masham (ljubeznjivo se ozre na Abigailo): Lepša, nego morem povedati Vašemu Veličanstvu. (Popravlja.) Hotel sem s tem reči, da jo neizrečeno ljubim — da sem srečen in ponosen na to ljubezen — kaznite me, Veličanstvo, ako se drznem tukaj pred vami na kolenih priznati —

Kraljica (urno poskoči): Tiho! — Ali niste nekoga slišali?

Abigaila (kaže na kabinetna vrata na desni): Nekdo trka na vrata!

Masham (kaže na vrata v ozadji): Na ona tam le tudi!

Abigaila: Pa tak hrup je zunaj! — Prednje sobe se polnijo —

Kraljica: Kako zdaj uiti! (Na stran, strahom.) Kaj je vojvodinja žugala? (Glasno.) Ko bi ga tukaj iznenadili!

Abigaila: Urno na oni le balkon! (Masham se dvigne na balkon na levi. Abigaila zapre okno.)

Kraljica: Odpri zdaj.

Abigaila: Da, Veličanstvo, a pomirite, osrčite se!

Kraljica: V smrtnem strahu sem!

Osmi prizor.

Prejšnji, Abigaila odpre vrata v ozadji, **Vojvodinja** in več gospodov dvorskih pride. **Bolingbroke** vstopi za njimi. Abigaila odpre tudi duri na desni, skozi katere pride več častnih dam.

Kraljica: Kdo se drzne ob tej uri priti v moje dvorane? Uj, vojvodinja, taka smelost!

Vojvodinja (se ozira): Vaše Veličanstvo mi bode oprostilo, kajti tiče se vesti, od katere je zavisna blagovitost cele države.

Kraljica (nepotrpežljiva): Katera je ta?

Vojvodinja (se vedno ozira): Vesti, ki so vzbudile vstajo, ki so vzburile celo mesto — (na stran, oziraje se na balkon). Le tamo le more biti. (Glasno.) Lord Marlborough mi javlja, da je francoska armada pri Denainu vojsko princa Eugena napala in jo popolnem premagala.

Bolingbroke (miren): To je res.

Vojvodinja (teče k oknu, Abigaila gre za njo da bi jo zadrževala, in stoji tako mej vojvodinjo in kraljico): Ali čuje Vaše Veličanstvo vpitje národa?

Bolingbroke: Národ zahteva mirú. (Vojvodinja, ki je odprla okno, vsklikne.) Ah! sir Masham, v sobani kraljičini!

Kraljica (zagledavši Mashama. za se): Izgubljena sem!

Abigaila (tiho kraljici): Tukaj je treba urnega sklepa! (Pade pred kraljico na kolena): Milost, milost, Veličanstvo! brez vašega vedenja je prišel k meni.

Vojvodinja (srdita): Nezaslišano! Vi se drznete priznati!

Abigaila (povesi oči): Resnico!

Masham (se prikloni): Veličanstvo, kaznujte naju oba!

Kraljica (tiho Bolingbroku): Bolingbroke, rešite nas!

Bolingbroke (se bliža gospodom z dvora, ki stojé v sredi odra): Dovolite, imam vam nekaj objaviti.

Vojvodinja (se obrne k Bolingbroku): Jaz pak vas vprašam, mylord, kako da je vam izročeni vjetnik ta trenotek svoboden, in zakaj?

Bolingbroke (se obrne k zboru): Iz razloga, mylordi, ki ga boste vsi z menoj vred odobravali. Sir Masham je na častno besedo in kot plemenitaš dobil od mene dovoljenje, da se sme posloviti od svoje soproge, Abigaile Churchill.

Kraljica in vojvodinja (vskliknete): Joj!

Kraljica (strašno vzburjena): Mylordi! (Pomigne naj gredo.) Za trenotek, prosim — (vsi odstopijo za nekaj korakov; kraljica ostane sama z Bolingbrokom v ospredji gledišča).

Kraljica (polglasno): Kaj ste storili!

Bolingbroke (ravno tako): Nij li Vaše Veličanstvo mi ukazalo, da vas naj rešim. (Kraljica svojega vzburjenja ne more skrivati.) Bi li Vaše Veličanstvo moglo trpeti, da se osramoti mlada devojka, ki se žrtvuje za Vaše Veličanstvo.

Kraljica (urno nekaj sklene): Ne! (Polglasno.) Stopite bliže. (Bolingbroke da znamenje; Abigaila pa Masham, ki oddaljena stojita, bližata se bojazljivo.)

Kraljica (ginena in poluglasno Abigaili): Abigaila, kar si ravnokar slišala — mora tako biti — ne brani se. Še ta dokaz svoje udanosti mi podaj — in vedno ti bom hvaležna prijateljica.

Abigaila (kraljici, ginena): Ah! Ko bi Vaše Veličanstvo vedelo —

Bolingbroke (jej seže v besedo): Tiho! (Pomigne Mashamu, ki se kraljici bliža.)

Kraljica: Kar se vas tiče, Masham —

Bolingbroke (tiho Mashamu): Branite se!

Kraljica: Jaz vem, da se vaša duša peča z drugimi mislimi — a vaša kraljica zahteva od vas ta dokaz udanosti.

Masham: Veličanstvo!

Kraljica: Zapovedujem vam. (Oba se priklonita in stopita na desno stran odra.) Mylordi, važni dogodki, ki nam jih je objavila gospa vojvodinja, so vzrok, da pospešimo naredbe, katere vpeljati

smo uže davno sklenili. Sir Harley, grof Oxfordski in lord Bolingbroke, naša nova ministra, objavila vam bosta jutri naše namere. Vojvoda Marlborough, katerega službe in zmožnosti se v bodoče ne mislimo več posluževati, je sè svojega mesta poklican, ker odločili smo se za pošten mir. Slišali smo, da se imajo v Utrechtu v kratkem začeti konferencije med našim pooblaščenim poslancem in francoskim.

Bolingbroke (ki se je bil postavil na desno mej Mashama in Abigailo, tiho Abigaili): No, Abigaila, je li moj sistem dober? Lord Marlborough izpodrinen, — evropski mir sklenen —

Masham (mu daje listine, katere je kraljica podpisala): Lord Bolingbroke, minister!

Bolingbroke: A vse to se imam zahvaliti kozarcu vode.

(Zastor pade.)

(Konec.)